

Werkgelegenheid en scholing 2001

Citation for published version (APA):

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, ROA. (2002). *Werkgelegenheid en scholing 2001: Statistische Bijlage*. Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, Faculteit der Economische Wetenschappen. ROA Reports No. 007B <https://doi.org/10.26481/umarep.2002007B>

Document status and date:

Published: 01/01/2002

DOI:

[10.26481/umarep.2002007B](https://doi.org/10.26481/umarep.2002007B)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

**Statistische Bijlage
Werkgelegenheid en scholing 2001**

ROA-R-2002/7B

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde
Universiteit Maastricht

Maastricht, april 2002

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de directeur van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt. In geval van overname van het datamateriaal moet telkens duidelijk als bron worden vermeld: "Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt" of "ROA". Van publicaties waarin gebruik wordt gemaakt van gegevens uit deze *Statistische bijlage* ontvangen wij gaarne een exemplaar.

Hoewel de grootst mogelijke zorg is besteed aan de inhoud van dit rapport, kan het ROA in generlei opzicht verantwoordelijkheid op zich nemen voor eventuele onvolledigheden of onjuistheden.

ISBN 90-5321-335-X
Sec02.062.doc

Inhoud

	Bladzijde
Voorwoord	i
1. Landbouw en visserij	
Tabel 1.1 Kernindicatoren	1
Figuur 1.1 Sectoraal risicoprofiel	2
Tabel 1.2 Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	2
Tabel 1.3 Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	3
Tabel 1.4 Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	4
Tabel 1.5 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	5
Tabel 1.6 Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	6
Tabel 1.7 Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	6
Tabel 1.8 Informatisering, 2000	7
Tabel 1.9 Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	7
Tabel 1.10 Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	8
Tabel 1.11 Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	8
2. Voeding	
Tabel 2.1 Kernindicatoren	11
Figuur 2.1 Sectoraal risicoprofiel	12
Tabel 2.2 Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	12
Tabel 2.3 Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	13
Tabel 2.4 Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	14
Tabel 2.5 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	15
Tabel 2.6 Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	16
Tabel 2.7 Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	16
Tabel 2.8 Informatisering, 2000	17
Tabel 2.9 Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	18
Tabel 2.10 Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	18
Tabel 2.11 Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	19
3. Chemie	
Tabel 3.1 Kernindicatoren	23
Figuur 3.1 Sectoraal risicoprofiel	24
Tabel 3.2 Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	24
Tabel 3.3 Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	25
Tabel 3.4 Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	26
Tabel 3.5 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	27
Tabel 3.6 Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	28
Tabel 3.7 Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	28
Tabel 3.8 Informatisering, 2000	29
Tabel 3.9 Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	30
Tabel 3.10 Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	30
Tabel 3.11 Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	31
4. Metaal en elektrotechniek	
Tabel 4.1 Kernindicatoren	35
Figuur 4.1 Sectoraal risicoprofiel	36
Tabel 4.2 Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	36

Tabel 4.3	Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	37
Tabel 4.4	Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	38
Tabel 4.5	Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	39
Tabel 4.6	Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	40
Tabel 4.7	Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	40
Tabel 4.8	Informatisering, 2000	41
Tabel 4.9	Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	42
Tabel 4.10	Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	42
Tabel 4.11	Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	43

5. Overige industrie

Tabel 5.1	Kernindicatoren	47
Figuur 5.1	Sectoraal risicoprofiel	48
Tabel 5.2	Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	48
Tabel 5.3	Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	49
Tabel 5.4	Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	50
Tabel 5.5	Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	51
Tabel 5.6	Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	52
Tabel 5.7	Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	53
Tabel 5.8	Informatisering, 2000	54
Tabel 5.9	Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	55
Tabel 5.10	Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	55
Tabel 5.11	Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	56

6. Energie

Tabel 6.1	Kernindicatoren	59
Figuur 6.1	Sectoraal risicoprofiel	60
Tabel 6.2	Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	60
Tabel 6.3	Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	61
Tabel 6.4	Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	62
Tabel 6.5	Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	63
Tabel 6.6	Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	64
Tabel 6.7	Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	64
Tabel 6.8	Informatisering, 2000	65
Tabel 6.9	Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	66
Tabel 6.10	Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	66
Tabel 6.11	Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	67

7. Bouw en onroerend goed

Tabel 7.1	Kernindicatoren	71
Figuur 7.1	Sectoraal risicoprofiel	72
Tabel 7.2	Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	72
Tabel 7.3	Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	73
Tabel 7.4	Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	74
Tabel 7.5	Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	75
Tabel 7.6	Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	76
Tabel 7.7	Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	76
Tabel 7.8	Informatisering, 2000	77
Tabel 7.9	Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	78
Tabel 7.10	Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	78
Tabel 7.11	Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	79

8. Handel en reparatie

Tabel 8.1	Kernindicatoren	83
Figuur 8.1	Sectoraal risicoprofiel	84
Tabel 8.2	Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	84
Tabel 8.3	Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	85
Tabel 8.4	Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	86
Tabel 8.5	Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	87
Tabel 8.6	Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	88
Tabel 8.7	Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	89
Tabel 8.8	Informatisering, 2000	90
Tabel 8.9	Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	91
Tabel 8.10	Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	91
Tabel 8.11	Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	92

9. Transport en communicatie

Tabel 9.1	Kernindicatoren	95
Figuur 9.1	Sectoraal risicoprofiel	96
Tabel 9.2	Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	96
Tabel 9.3	Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	97
Tabel 9.4	Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	98
Tabel 9.5	Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	99
Tabel 9.6	Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	100
Tabel 9.7	Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	100
Tabel 9.8	Informatisering, 2000	101
Tabel 9.9	Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	102
Tabel 9.10	Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	102
Tabel 9.11	Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	103

10. Bank- en verzekeringswezen

Tabel 10.1	Kernindicatoren	107
Figuur 10.1	Sectoraal risicoprofiel	108
Tabel 10.2	Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	108
Tabel 10.3	Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	109
Tabel 10.4	Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	110
Tabel 10.5	Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	111
Tabel 10.6	Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	112
Tabel 10.7	Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	112
Tabel 10.8	Informatisering, 2000	113
Tabel 10.9	Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	114
Tabel 10.10	Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	114
Tabel 10.11	Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	115

11. Horeca en zakelijke dienstverlening

Tabel 11.1	Kernindicatoren	119
Figuur 11.1	Sectoraal risicoprofiel	120
Tabel 11.2	Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	120
Tabel 11.3	Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	121
Tabel 11.4	Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	122
Tabel 11.5	Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	123
Tabel 11.6	Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	124
Tabel 11.7	Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	125
Tabel 11.8	Informatisering, 2000	126

Tabel 11.9	Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	127
Tabel 11.10	Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	128
Tabel 11.11	Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	128

12. Kwartaire diensten

Tabel 12.1	Kernindicatoren	131
Figuur 12.1	Sectoraal risicoprofiel	132
Tabel 12.2	Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	132
Tabel 12.3	Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	133
Tabel 12.4	Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	134
Tabel 12.5	Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	135
Tabel 12.6	Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	136
Tabel 12.7	Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	137
Tabel 12.8	Informatisering, 2000	138
Tabel 12.9	Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	139
Tabel 12.10	Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	140
Tabel 12.11	Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	140

13. Overheid en onderwijs

Tabel 13.1	Kernindicatoren	143
Figuur 13.1	Sectoraal risicoprofiel	144
Tabel 13.2	Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000	144
Tabel 13.3	Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000	145
Tabel 13.4	Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000	146
Tabel 13.5	Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000	147
Tabel 13.6	Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999	148
Tabel 13.7	Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999	149
Tabel 13.8	Informatisering, 2000	150
Tabel 13.9	Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998	151
Tabel 13.10	Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)	152
Tabel 13.11	Risicogroepen binnen de sector per risicofactor	152

Voorwoord

Werkgelegenheid en scholing 2001 en deze bijbehorende *Statistische Bijlage* is de vierde versie van het overzichtsrapport in het kader van het *Werkgelegenheid en Scholing Observatorium (WSO)* dat het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft opgesteld.

Het observatorium-karakter van dit rapport wordt weerspiegeld door het grote aantal indicatoren dat de revue passeert. Deze kengetallen hebben steeds als doel opvallende factoren of ontwikkelingen te signaleren. Deze *Statistische Bijlage* beoogt op dit punt wederom te fungeren als een naslagwerk, waarin op systematische wijze een totaaloverzicht wordt gegeven van de in het hoofdrapport besproken indicatoren.

Uitgangspunt van zowel het hoofdrapport als deze *Statistische Bijlage* is dat informatie wordt gegeven over de verschillende groepen werkenden in een bepaald beroep of met een bepaalde opleidingsachtergrond werkzaam binnen een bepaalde bedrijfssector. In deze *Statistische Bijlage* wordt de informatie gepresenteerd naar bedrijfssector. Per bedrijfssector wordt eerst ingegaan op een aantal kernindicatoren die betrekking hebben op de sector in haar geheel. Vervolgens wordt door middel van het risicoprofiel voor de betreffende bedrijfssector in beeld gebracht in hoeverre bepaalde risicofactoren binnen de desbetreffende sector zich voordoen en in hoeverre er scholing wordt aangeboden om kwalificatieveroudering te voorkomen c.q. te beperken. Daarna wordt voor de verschillende beroeps- en opleidingssectoren binnen de desbetreffende bedrijfssector aangegeven in hoeverre de diverse risicofactoren voor deze specifieke groepen werkenden een rol spelen. Ten slotte wordt aangegeven welke groepen werkenden binnen een sector tot de doelgroepen voor het scholingsbeleid gericht op behoud van werk behoren.

De gepresenteerde indicatoren worden telkens ook kwalitatief getypeerd, uiteenlopend van 'erg laag' tot 'erg hoog'. De typering die daarbij worden gebruikt zijn gebaseerd op de gemiddelde score voor de totale werkzame bevolking. Dit om de vergelijkbaarheid tussen de werkenden in de verschillende sectoren mogelijk te maken. De "trends" die voor een aantal indicatoren worden vermeld hebben telkens betrekking op de periode 1998-2000. Wanneer niet kan worden voldaan aan de ondergrens voor publicatie of wanneer het gegeven onbekend is, wordt dit in de tabellen aangegeven met een -.

De projectleiding van het WSO is in handen van prof. dr. A. de Grip. Drs. J.B. van Loo en drs. J.M.A.F. Sanders speelden een centrale rol bij de uitvoering van het onderzoek en de totstandkoming van de rapportage. Aan het rapport is verder meegewerkt door R. Leclercq en S. Dijkman. Onze dank gaat bovendien uit naar de leden van de begeleidingscommissie bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, te weten: drs. L. Bastiaansen, dr. E. Josten, drs. J. Ruitenbergh en drs. F. Straatjes.

1. Landbouw en visserij

Tabel 1.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	27	hoog
Trilling	33	erg hoog
Kracht zetten	67	erg hoog
Beeldschermwerk	14	erg laag
Tijdsdruk	43	erg laag
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	7	gemiddeld
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	1	erg laag

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	8	9	12	5			
Intensieve veranderingen	7	6	8	3			
Veranderingen in positie	5	38	6	8			
Interne reorganisaties	14	12	10	6			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	0,02	0,07	0,14	0,15	0,17	67	
Reële automatiseringskosten (euro)	3.900	7.600	10.100	9.500	12.100	33	
Aantal PC's**	3	3	3	4	4	4	
Aantal PC's in netwerk**	2	2	2	2	2	9	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	1	1	2	2	21	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	39	40	30	35	59	81	16

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	6,4	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	-2,1	- trend dalend
Flexibele arbeid, percentage 2000	22	

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	2	typering erg laag
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	-	

Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

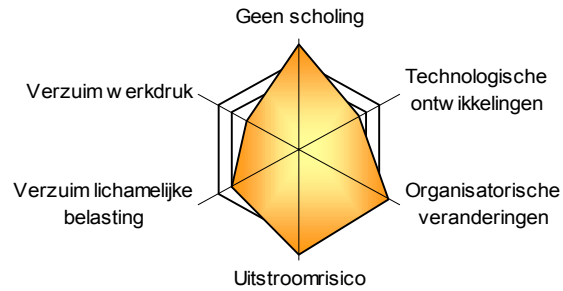
* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 1.1
Sectoraal risicoprofiel

Landbouw en visserij

Arbeidsomstandigheden

Tabel 1.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
Bedrijfsgrootte			
5 tot 10 werknemers	23	gemiddeld	sterk stijgend
10 tot 20	27	hoog	constant
20 tot 100	-	gemiddeld	sterk stijgend
500 of meer	-	erg hoog	-
Beroep			
Agrarische beroepen	27	hoog	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg hoog	-
Economisch-administratieve beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Opleiding			
Basisonderwijs	-	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Theorie	57	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	stijgend
VMBO Economie	-	laag	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	laag	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	41	erg hoog	stijgend
MBO Economie	-	laag	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	-
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 1.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10 werknemers	36	erg hoog	sterk stijgend
10 tot 20	29	erg hoog	sterk stijgend
20 tot 100	34	erg hoog	sterk stijgend
<i>Beroep</i>			
Agrarische beroepen	34	erg hoog	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Transportberoepen	-	laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	gemiddeld	-
Informaticaberoepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	31	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	hoog	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	33	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Economie	-	gemiddeld	-
VMBO Verzorging	-	laag	-
HAVO/ VWO	-	erg hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	59	erg hoog	sterk stijgend
MBO Economie	-	hoog	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	hoog	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	hoog	-
HO Economie	-	laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 1.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10 werknemers	77	erg hoog	sterk stijgend
10 tot 20	61	hoog	stijgend
20 tot 100	60	hoog	sterk stijgend
<i>Beroep</i>			
Agrarische beroepen	70	erg hoog	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	-	hoog	sterk stijgend
Transportberoepen	-	erg hoog	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	-	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg hoog	sterk dalend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	63	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	61	hoog	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	71	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	hoog	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	erg hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	81	erg hoog	constant
MBO Economie	-	hoog	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	laag	-
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	gemiddeld	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 1.5
 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10 werknemers	42	erg laag	stijgend
10 tot 20	42	erg laag	dalend
20 tot 100	58	gemiddeld	sterk stijgend
<i>Beroep</i>			
Agrarische beroepen	41	erg laag	constant
Technische en Industrieberoepen	-	laag	stijgend
Transportberoepen	-	erg laag	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	gemiddeld	stijgend
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	sterk dalend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	46	erg laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	erg laag	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	45	erg laag	dalend
VMBO Economie	-	gemiddeld	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	45	erg laag	sterk dalend
MBO Economie	-	erg laag	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	dalend
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Economie	-	laag	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	sterk dalend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 1.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Agrarische beroepen	6	gemiddeld
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	14	erg hoog
VMBO Theorie	18	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	33	erg hoog
HAVO/ VWO	-	erg laag
MBO Landbouw en techniek	6	gemiddeld
MBO Economie	-	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	21	erg hoog
HO Economie	-	erg hoog
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Tabel 1.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Agrarische beroepen	1	erg laag
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	-	erg laag
VMBO Theorie	13	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	-	erg laag
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag
MBO Economie	-	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	13	erg hoog
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 1.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10 werknemers	-	erg laag	constant
10 tot 20	-	erg laag	sterk dalend
20 tot 100	33	laag	sterk stijgend
100 tot 500	-	erg hoog	sterk stijgend
500 of meer	-	erg laag	-
<i>Beroep</i>			
Agrarische beroepen	8	erg laag	constant
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag	sterk dalend
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	74	hoog	stijgend
Informaticaberoepen	-	erg hoog	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	-
VMBO Theorie	-	erg laag	dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag	-
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	laag	-
MBO Landbouw en techniek	22	erg laag	stijgend
MBO Economie	-	laag	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	-
HO Landbouw en techniek	-	erg hoog	sterk stijgend
HO Economie	-	erg hoog	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	gemiddeld	-

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 1.9
Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Agrarische beroepen	6,1	gemiddeld
Technische en industrieberoepen	4,0	gemiddeld
Economisch-administratieve beroepen	6,9	gemiddeld
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	20,0	erg hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	4,5	gemiddeld
VMBO theorie	11,1	hoog
VMBO overig	14,9	erg hoog
HAVO/VWO	0,0	-
MBO	3,9	gemiddeld
HBO	9,1	hoog

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 1.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Agrarische beroepen	-	erg laag	dalend
Technische en Industrieberoepen	-	gemiddeld	dalend
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag	-
Informaticaberoepen	-	erg hoog	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	erg laag	-
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	erg laag	-
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag	constant
MBO Economie	-	erg laag	-
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	-
HO Landbouw en techniek	-	erg hoog	-
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 1.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Informatisering</i>	
Beroep	Economische administratieve beroepen
Opleiding	-
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	-
Opleiding	VMBO theorie (MAVO) VMBO landbouw en techniek

Bron: ROA

2. Voeding

Tabel 2.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	42	erg hoog
Trilling	17	gemiddeld
Kracht zetten	40	gemiddeld
Beeldschermwerk	56	gemiddeld
Tijdsdruk	55	gemiddeld
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	7	gemiddeld
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	7	hoog

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	25	8	16	8			
Intensieve veranderingen	28	7	9	7			
Veranderingen in positie	8	21	23	9			
Interne reorganisaties	10	26	21	9			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	0,47	0,54	0,82	0,91	0,95	19	
Reële automatiseringskosten (euro)	79300	82100	118200	129200	131500	13	
Aantal PC's**	16	16	22	24	25	12	
Aantal PC's in netwerk**	13	14	19	20	21	13	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	5	4	6	8	21	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	182	234	192	188	180	230	5

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	5,7	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	0,8	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	11	trend dalend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	5	typering laag
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	43	

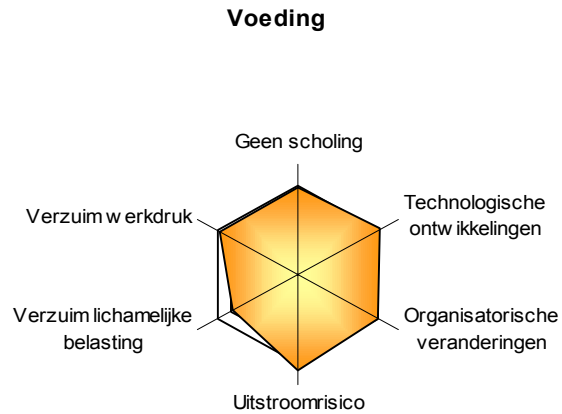
Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 2.1
Sectoraal risicoprofiel

Arbeidsomstandigheden

Tabel 2.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	-	-	sterk dalend
10 tot 20	41	erg hoog	dalend
20 tot 100	44	erg hoog	dalend
100 tot 500	-	-	-
500 of meer	-	-	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Culturele beroepen	-	-	-
Agrarische beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	62	erg hoog	dalend
Transportberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg hoog	-
Economisch-administratieve beroepen	24	gemiddeld	dalend
Informaticaberoepen	-	gemiddeld	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	constant
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	58	erg hoog	constant
VMBO Theorie	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	57	erg hoog	constant
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	erg hoog	sterk dalend
HAVO/ VWO	-	erg hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	66	erg hoog	stijgend
MBO Economie	-	gemiddeld	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	dalend
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	dalend
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 2.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	-	-	sterk stijgend
10 tot 20	24	hoog	sterk stijgend
20 tot 100	14	gemiddeld	constant
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	laag	-
Agrarische beroepen	-	laag	-
Technische en Industrieberoepen	27	hoog	stijgend
Transportberoepen	-	hoog	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	hoog	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	-	hoog	constant
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	gemiddeld	-
HAVO/ VWO	-	gemiddeld	-
MBO Landbouw en techniek	28	erg hoog	stijgend
MBO Economie	-	laag	-
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	-
HO Landbouw en techniek	-	laag	-
HO Economie	-	laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 2.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	64	erg hoog	constant
10 tot 20	53	hoog	sterk dalend
20 tot 100	33	gemiddeld	dalend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	57	hoog	constant
Transportberoepen	73	erg hoog	dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	15	laag	dalend
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	44	gemiddeld	sterk dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	45	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Theorie	53	hoog	dalend
VMBO Landbouw en techniek	51	hoog	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	gemiddeld	dalend
HAVO/ VWO	-	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	62	erg hoog	stijgend
MBO Economie	-	laag	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	-
HO Landbouw en techniek	-	laag	-
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	gemiddeld	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 2.5
 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	-	erg laag	stijgend
10 tot 20	54	laag	sterk dalend
20 tot 100	58	gemiddeld	constant
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	hoog	-
Technische en Industrieberoepen	54	laag	dalend
Transportberoepen	58	gemiddeld	constant
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	59	gemiddeld	dalend
Informaticaberoepen	-	erg hoog	stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	42	erg laag	dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	48	laag	dalend
VMBO Theorie	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	55	gemiddeld	dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	erg laag	sterk dalend
HAVO/ VWO	-	erg laag	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	61	gemiddeld	constant
MBO Economie	56	gemiddeld	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	-	hoog	dalend
HO Economie	65	hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-
HO (Para)medisch	-	erg hoog	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 2.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Agrarische beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	6	gemiddeld
Transportberoepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag
Informaticaberoepen	-	erg laag
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	31	erg hoog
VMBO Theorie	19	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	-	erg laag
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag
MBO Economie	-	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Tabel 2.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Agrarische beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	7	hoog
Transportberoepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag
Informaticaberoepen	-	erg laag
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	16	erg hoog
VMBO Theorie	19	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	-	erg laag
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag
MBO Economie	-	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 2.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	-	erg laag	sterk stijgend
10 tot 20	26	laag	dalend
20 tot 100	72	hoog	sterk stijgend
100 tot 500	-	erg hoog	-
500 of meer	-	erg laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Agrarische beroepen	-	laag	-
Technische en Industrieberoepen	50	gemiddeld	stijgend
Transportberoepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	gemiddeld	-
Economisch-administratieve beroepen	76	hoog	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	erg hoog	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	sterk stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	laag	stijgend
VMBO Theorie	-	laag	dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	laag	sterk dalend
VMBO Economie	-	laag	-
VMBO Verzorging	-	laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	gemiddeld	dalend
MBO Landbouw en techniek	67	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Economie	63	gemiddeld	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	constant
HO Landbouw en techniek	94	erg hoog	sterk stijgend
HO Economie	98	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog	-

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 2.9
Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Technische en industrieberoepen	3,4	gemiddeld
Transportberoepen	0,0	-
Economisch-administratieve beroepen	6,3	gemiddeld
Informaticaberoepen	14,3	erg hoog
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	15,6	erg hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	10,3	hoog
VMBO theorie	27,3	erg hoog
VMBO overig	2,5	laag
HAVO/VWO	16,7	erg hoog
MBO	5,3	gemiddeld
HBO	0,0	-

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 2.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Transportberoepen	-	laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag	dalend
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	constant
VMBO Theorie	-	erg laag	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	-	laag	constant
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	erg laag	-
MBO Landbouw en techniek	-	erg hoog	dalend
MBO Economie	-	hoog	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	dalend
HO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk dalend
HO Economie	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 2.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	Basisonderwijs
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	VMBO theorie (MAVO)
<i>Informatisering</i>	
Beroep	-
Opleiding	HO landbouw en techniek
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	Verzorgende en dienstverlenende beroepen
Opleiding	VMBO theorie (MAVO)

Bron: ROA

3. Chemie

Tabel 3.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	39	erg hoog
Trilling	22	hoog
Kracht zetten	34	gemiddeld
Beeldschermwerk	77	hoog
Tijdsdruk	60	gemiddeld
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	10	hoog
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	-	erg laag

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	17	9	9	6			
Intensieve veranderingen	11	8	13	5			
Veranderingen in positie	6	21	7	6			
Interne reorganisaties	12	7	27	8			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	0,35	0,45	0,85	0,91	1,00	30	
Reële automatiseringskosten (euro)	46900	59400	63700	58600	60000	6	
Aantal PC's**	17	16	19	20	21	5	
Aantal PC's in netwerk**	14	15	17	18	19	9	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	4	6	7	9	29	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	859	826	819	834	823	884	1

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	4	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	0,8	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	7	trend sterk dalend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	9	typering erg hoog
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	59	

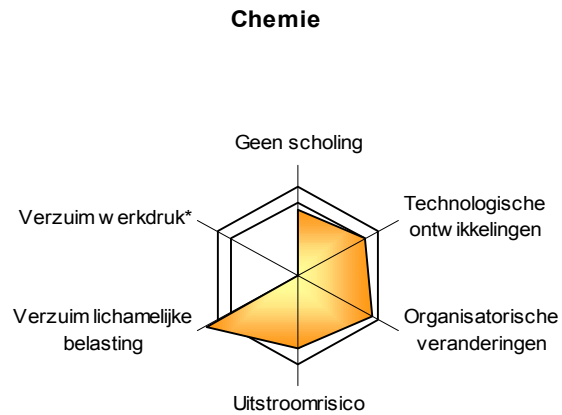
Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 3.1
Sectoraal risicoprofiel

* geen betrouwbare informatie beschikbaar voor deze risicofactor

Arbeidsomstandigheden

Tabel 3.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
Bedrijfsgrootte			
10 tot 20	34	erg hoog	dalend
20 tot 100	40	erg hoog	dalend
Beroep			
Technische en Industrieberoepen	53	erg hoog	sterk dalend
Transportberoepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	gemiddeld	-
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg hoog	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
Opleiding			
Basisonderwijs	58	erg hoog	stijgend
VMBO Theorie	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	-
VMBO Verzorging	-	erg hoog	-
HAVO/ VWO	-	gemiddeld	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	56	erg hoog	sterk dalend
MBO Economie	-	gemiddeld	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Economie	-	gemiddeld	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 3.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
10 tot 20	-	hoog	sterk dalend
20 tot 100	23	hoog	constant
<i>Beroep</i>			
Technische en Industrieberoepen	32	erg hoog	dalend
Transportberoepen	-	gemiddeld	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg hoog	-
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	-
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg hoog	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	hoog	-
VMBO Theorie	-	hoog	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	-
VMBO Verzorging	-	laag	-
HAVO/ VWO	-	gemiddeld	-
MBO Landbouw en techniek	32	erg hoog	sterk dalend
MBO Economie	-	gemiddeld	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	-
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Economie	-	gemiddeld	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-
HO (Para)medisch	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 3.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
10 tot 20	48	hoog	stijgend
20 tot 100	31	gemiddeld	dalend
<i>Beroep</i>			
Technische en Industrieberoepen	48	hoog	dalend
Transportberoepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag	constant
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	66	erg hoog	dalend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	hoog	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	-
VMBO Verzorging	-	hoog	sterk dalend
HAVO/ VWO	-	erg laag	-
MBO Landbouw en techniek	48	hoog	dalend
MBO Economie	-	laag	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	laag	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 3.5
 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	-	-	sterk dalend
10 tot 20	57	gemiddeld	dalend
20 tot 100	62	gemiddeld	dalend
100 tot 500	-	-	sterk dalend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	60	gemiddeld	dalend
Transportberoepen	-	erg laag	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	sterk dalend
Economisch-administratieve beroepen	65	gemiddeld	dalend
Informatieberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	gemiddeld	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	sterk dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	gemiddeld	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	dalend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	laag	sterk dalend
VMBO Economie	-	hoog	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	erg hoog	sterk dalend
HAVO/ VWO	-	hoog	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	58	gemiddeld	sterk dalend
MBO Economie	57	gemiddeld	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	69	hoog	constant
HO Economie	80	erg hoog	stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog	sterk dalend
HO (Para)medisch	-	erg hoog	constant

Bron: EBB (CBS)

Tabel 3.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Technische en Industrieberoepen	16	erg hoog
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag
Informaticaberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	-	erg laag
VMBO Theorie	35	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	64	erg hoog
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	-	erg laag
MBO Landbouw en techniek	6	gemiddeld
MBO Economie	-	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Tabel 3.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Technische en Industrieberoepen	3	erg laag
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag
Informaticaberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	27	erg hoog
VMBO Theorie	-	erg laag
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	-	erg laag
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag
MBO Economie	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 3.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	-	gemiddeld	-
10 tot 20	58	gemiddeld	constant
20 tot 100	82	hoog	dalend
500 of meer	-	hoog	-
<i>Beroep</i>			
Technische en Industrieberoepen	73	hoog	constant
Transportberoepen	-	gemiddeld	dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg hoog	-
Economisch-administratieve beroepen	82	hoog	dalend
Informaticaberoepen	-	erg hoog	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	laag	sterk dalend
VMBO Economie	-	hoog	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	erg hoog	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	81	hoog	dalend
MBO Economie	89	hoog	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	88	hoog	sterk dalend
HO Economie	96	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog	-
HO (Para)medisch	-	erg hoog	-

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 3.9
Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Technische en industrieberoepen	4,0	gemiddeld
Transportberoepen	0,0	-
Economisch-administratieve beroepen	5,3	gemiddeld
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	11,1	erg hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	0,0	-
VMBO overig	0,0	-
MBO	5,1	gemiddeld
HBO	4,8	gemiddeld
WO	0,0	-

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 3.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	11	erg hoog	constant
Transportberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag	stijgend
Informaticaberoepen	-	erg hoog	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	hoog	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	erg hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	-	erg hoog	stijgend
MBO Economie	-	gemiddeld	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	-	hoog	constant
HO Economie	-	erg hoog	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 3.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	VMBO landbouw en techniek VMBO theorie (MAVO)
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	Basisonderwijs
<i>Informatisering</i>	
Beroep	Economisch- administratieve beroepen
Opleiding	-
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	-
Opleiding	-

Bron: ROA

4. Metaal en elektrotechniek

Tabel 4.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	45	erg hoog
Trilling	32	erg hoog
Kracht zetten	43	gemiddeld
Beeldschermwerk	58	gemiddeld
Tijdsdruk	54	laag
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	14	erg hoog
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	3	erg laag

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	18	9	10	6			
Intensieve veranderingen	17	7	9	5			
Veranderingen in positie	14	22	9	8			
Interne reorganisaties	17	13	12	7			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	0,66	0,66	0,65	0,70	0,76	4	
Reële automatiseringskosten (euro)	92800	149500	160100	168800	172100	17	
Aantal PC's**	24	24	26	28	29	5	
Aantal PC's in netwerk**	21	22	23	25	26	5	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	6	7	9	12	26	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	1301	1425	1445	1564	1510	1742	6

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	4,7	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	-0,2	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	7	trend constant

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	7	typering hoog
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	55	

Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

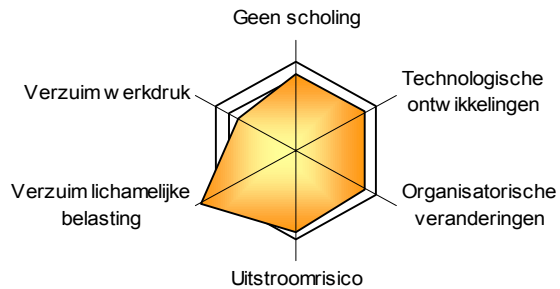
* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 4.1
Sectoraal risicoprofiel

Metaal- en elektrotechniek

Arbeidsomstandigheden

Tabel 4.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	45	erg hoog	sterk dalend
10 tot 20	50	erg hoog	stijgend
20 tot 100	43	erg hoog	constant
500 of meer	-	erg hoog	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	59	erg hoog	constant
Transportberoepen	47	erg hoog	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	20	gemiddeld	sterk stijgend
Informatieberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	62	erg hoog	stijgend
VMBO Theorie	37	erg hoog	dalend
VMBO Landbouw en techniek	57	erg hoog	dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	gemiddeld	sterk dalend
HAVO/ VWO	-	hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	54	erg hoog	stijgend
MBO Economie	21	gemiddeld	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	13	laag	constant
HO Economie	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	-	-

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 4.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	58	erg hoog	constant
10 tot 20	36	erg hoog	constant
20 tot 100	27	erg hoog	stijgend
500 of meer	-	erg hoog	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	45	erg hoog	constant
Transportberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg hoog	-
Economisch-administratieve beroepen	7	gemiddeld	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	gemiddeld	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	28	erg hoog	sterk dalend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	53	erg hoog	stijgend
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	erg hoog	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	hoog	-
MBO Landbouw en techniek	38	erg hoog	constant
MBO Economie	-	gemiddeld	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Economie	-	laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	gemiddeld	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 4.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	61	erg hoog	sterk dalend
10 tot 20	49	hoog	stijgend
20 tot 100	37	gemiddeld	stijgend
500 of meer	-	hoog	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	gemiddeld	-
Culturele beroepen	-	gemiddeld	-
Technische en Industrieberoepen	56	hoog	constant
Transportberoepen	51	hoog	dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	17	laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	66	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	46	gemiddeld	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	67	erg hoog	stijgend
VMBO Economie	-	hoog	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	hoog	dalend
HAVO/ VWO	-	gemiddeld	stijgend
MBO Landbouw en techniek	45	gemiddeld	constant
MBO Economie	-	laag	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 4.5
 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	42	erg laag	sterk dalend
10 tot 20	56	gemiddeld	constant
20 tot 100	62	gemiddeld	dalend
100 tot 500	-	-	sterk dalend
500 of meer	53	laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg hoog	sterk dalend
Agrarische beroepen	-	hoog	-
Technische en Industrieberoepen	58	gemiddeld	dalend
Transportberoepen	52	laag	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Economisch-administratieve beroepen	60	gemiddeld	dalend
Informatieberoepen	64	gemiddeld	constant
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	laag	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	50	laag	constant
VMBO Theorie	61	gemiddeld	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	50	laag	dalend
VMBO Economie	-	laag	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	erg laag	sterk dalend
HAVO/ VWO	58	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	61	gemiddeld	constant
MBO Economie	54	laag	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	79	erg hoog	constant
HO Economie	73	erg hoog	constant
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog	sterk dalend
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 4.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	18	erg hoog
Transportberoepen	33	erg hoog
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	5	gemiddeld
Informaticaberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	35	erg hoog
VMBO Theorie	26	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	13	erg hoog
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	53	erg hoog
HAVO/ VWO	17	erg hoog
MBO Landbouw en techniek	13	erg hoog
MBO Economie	4	laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg hoog

Bron: POLS (CBS)

Tabel 4.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	4	laag
Transportberoepen	-	erg laag
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag
Informaticaberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	-	erg laag
VMBO Theorie	-	erg laag
VMBO Landbouw en techniek	2	erg laag
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	47	erg hoog
HAVO/ VWO	17	erg hoog
MBO Landbouw en techniek	5	gemiddeld
MBO Economie	-	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 4.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	29	laag	stijgend
10 tot 20	51	gemiddeld	sterk stijgend
20 tot 100	65	gemiddeld	constant
500 of meer	-	laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	gemiddeld	-
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	45	gemiddeld	stijgend
Transportberoepen	37	laag	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	sterk dalend
Economisch-administratieve beroepen	89	hoog	constant
Informaticaberoepen	97	erg hoog	stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	hoog	sterk stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	gemiddeld	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	26	laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	53	gemiddeld	constant
VMBO Landbouw en techniek	33	laag	sterk stijgend
VMBO Economie	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	71	hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	60	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Economie	85	hoog	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	-
HO Landbouw en techniek	98	erg hoog	dalend
HO Economie	97	erg hoog	dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	gemiddeld	sterk dalend

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 4.9
Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Technische en industrieberoepen	3,9	gemiddeld
Transportberoepen	11,1	erg hoog
Economisch-administratieve beroepen	7,5	gemiddeld
Informaticaberoepen	0,0	-
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	15,4	erg hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	14,9	erg hoog
VMBO theorie	12,5	erg hoog
VMBO overig	6,3	gemiddeld
HAVO/VWO	11,1	hoog
MBO	2,7	gemiddeld
HBO	4,9	gemiddeld
WO	0,0	-

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 4.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	8	hoog	stijgend
Transportberoepen	-	erg laag	dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg hoog	sterk dalend
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	constant
Informaticaberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	constant
VMBO Theorie	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	stijgend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	gemiddeld	-
HAVO/ VWO	-	erg laag	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	10	erg hoog	sterk stijgend
MBO Economie	-	laag	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	-	erg hoog	sterk stijgend
HO Economie	-	laag	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 4.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	Transportberoepen
Opleiding	Basisonderwijs
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Informatisering</i>	
Beroep	-
Opleiding	HAVO/ VWO
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	Verzorgende en dienstverlenende beroepen
Opleiding	Basisonderwijs

Bron: ROA

5. Overige industrie

Tabel 5.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	38	erg hoog
Trilling	25	hoog
Kracht zetten	42	gemiddeld
Beeldschermwerk	47	gemiddeld
Tijdsdruk	54	laag
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	10	hoog
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	10	erg hoog

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	17	8	10	6			
Intensieve veranderingen	12	9	14	6			
Veranderingen in positie	8	41	5	9			
Interne reorganisaties	8	18	18	7			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	0,48	0,48	0,49	0,53	0,57	4	
Reële automatiseringskosten (euro)	61500	67900	66300	72400	74800	5	
Aantal PC's**	16	15	17	18	19	5	
Aantal PC's in netwerk**	13	14	15	16	17	7	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	6	6	8	10	22	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	51	54	65	65	57	74	7

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	4,2	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	-0,9	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	6	trend sterk dalend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	4	typering erg laag
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	48	

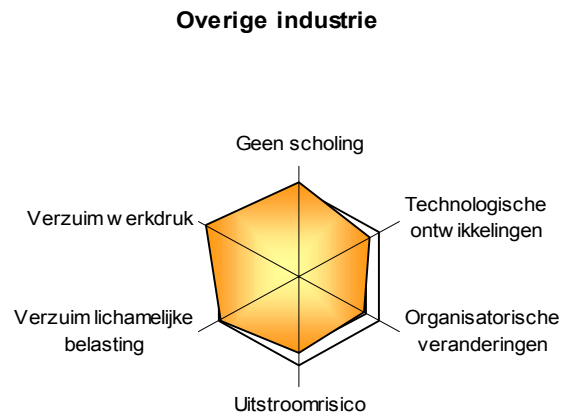
Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 5.1
Sectoraal risicoprofiel

Arbeidsomstandigheden

Tabel 5.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfs grootte</i>			
5 tot 10	33	hoog	constant
10 tot 20	43	erg hoog	stijgend
20 tot 100	36	erg hoog	constant
500 of meer	-	erg hoog	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Culturele beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Agrarische beroepen	-	gemiddeld	constant
Technische en Industrieberoepen	60	erg hoog	constant
Transportberoepen	41	erg hoog	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	16	gemiddeld	constant
Informaticaberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	sterk dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	39	erg hoog	stijgend
VMBO Theorie	47	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	49	erg hoog	constant
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	hoog	stijgend
HAVO/ VWO	-	laag	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	48	erg hoog	dalend
MBO Economie	24	gemiddeld	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	hoog	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Economie	-	laag	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 5.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	29	erg hoog	stijgend
10 tot 20	29	erg hoog	stijgend
20 tot 100	21	hoog	constant
500 of meer	-	erg hoog	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	laag	-
Culturele beroepen	-	laag	-
Agrarische beroepen	29	erg hoog	constant
Technische en Industrieberoepen	41	erg hoog	constant
Transportberoepen	-	gemiddeld	dalend
Economisch-administratieve beroepen	8	gemiddeld	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	gemiddeld	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	28	erg hoog	stijgend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	dalend
VMBO Landbouw en techniek	41	erg hoog	stijgend
VMBO Economie	-	erg hoog	stijgend
VMBO Verzorging	-	hoog	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	31	erg hoog	dalend
MBO Economie	-	gemiddeld	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	hoog	stijgend
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Economie	-	hoog	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 5.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	43	gemiddeld	stijgend
10 tot 20	49	hoog	stijgend
20 tot 100	37	gemiddeld	stijgend
500 of meer	-	erg hoog	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Culturele beroepen	-	erg laag	sterk stijgend
Agrarische beroepen	48	hoog	dalend
Technische en Industrieberoepen	58	hoog	constant
Transportberoepen	50	hoog	stijgend
Economisch-administratieve beroepen	22	laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	48	hoog	constant
VMBO Theorie	42	gemiddeld	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	62	erg hoog	stijgend
VMBO Economie	-	erg hoog	dalend
VMBO Verzorging	51	hoog	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	46	gemiddeld	dalend
MBO Economie	21	laag	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	laag	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 5.5
 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	54	laag	stijgend
10 tot 20	58	gemiddeld	constant
20 tot 100	53	laag	dalend
500 of meer	-	erg laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Culturele beroepen	77	erg hoog	constant
Agrarische beroepen	-	erg laag	dalend
Technische en Industrieberoepen	58	gemiddeld	dalend
Transportberoepen	46	erg laag	constant
Medische en Paramedische beroepen	-	erg hoog	-
Economisch-administratieve beroepen	53	laag	constant
Informaticaberoepen	-	erg hoog	stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	sterk stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	36	erg laag	constant
VMBO Theorie	50	laag	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	46	erg laag	dalend
VMBO Economie	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	erg laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	64	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	65	gemiddeld	dalend
MBO Economie	61	gemiddeld	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	dalend
HO Landbouw en techniek	74	erg hoog	stijgend
HO Economie	72	hoog	constant
HO Onderwijs en sociaal cultureel	78	erg hoog	stijgend
HO (Para)medisch	-	erg hoog	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 5.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	12	hoog
Agrarische beroepen	6	gemiddeld
Technische en Industrieberoepen	14	erg hoog
Transportberoepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	5	gemiddeld
Informatieberoepen	-	erg laag
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	18	erg hoog
VMBO Theorie	4	laag
VMBO Landbouw en techniek	17	erg hoog
VMBO Economie	45	erg hoog
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	16	erg hoog
MBO Landbouw en techniek	6	gemiddeld
MBO Economie	-	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg hoog

Bron: POLS (CBS)

Tabel 5.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	-	erg laag
Agrarische beroepen	6	gemiddeld
Technische en Industrieberoepen	6	hoog
Transportberoepen	23	erg hoog
Economisch-administratieve beroepen	13	erg hoog
Informaticaberoepen	-	erg laag
Sociaal-culturele beroepen	100	erg hoog
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	11	erg hoog
VMBO Theorie	15	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	12	erg hoog
VMBO Economie	45	erg hoog
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	25	erg hoog
MBO Landbouw en techniek	5	gemiddeld
MBO Economie	-	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	65	erg hoog
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 5.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	41	laag	stijgend
10 tot 20	47	gemiddeld	stijgend
20 tot 100	50	gemiddeld	constant
100 tot 500	-	gemiddeld	-
500 of meer	-	erg laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	14	erg laag	stijgend
Culturele beroepen	51	gemiddeld	dalend
Agrarische beroepen	21	erg laag	sterk dalend
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag	-
Transportberoepen	-	erg laag	stijgend
Medische en Paramedische beroepen	75	hoog	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	63	gemiddeld	stijgend
Informaticaberoepen	77	hoog	dalend
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	dalend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	100	erg hoog	sterk stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	94	erg hoog	sterk dalend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	14	erg laag	stijgend
VMBO Theorie	51	gemiddeld	dalend
VMBO Landbouw en techniek	21	erg laag	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	-	stijgend
HAVO/ VWO	75	hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	63	gemiddeld	stijgend
MBO Economie	77	hoog	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	dalend
HO Landbouw en techniek	100	erg hoog	sterk stijgend
HO Economie	94	erg hoog	sterk dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	89	hoog	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 5.9
Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	0,0	-
Agrarische beroepen	0,0	-
Technische en industrieberoepen	4,9	gemiddeld
Transportberoepen	3,4	gemiddeld
Economisch-administratieve beroepen	4,3	gemiddeld
Informaticaberoepen	0,0	-
Sociaal-culturele beroepen	7,7	hoog
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	9,1	hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	6,4	gemiddeld
VMBO theorie	2,7	gemiddeld
VMBO overig	4,9	gemiddeld
HAVO/VWO	6,3	gemiddeld
MBO	3,6	gemiddeld
HBO	2,4	laag
WO	0,0	-

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 5.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg laag	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	5	erg laag	stijgend
Transportberoepen	-	erg laag	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag	stijgend
Informaticaberoepen	-	erg hoog	sterk dalend
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	constant
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	constant
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	-	laag	stijgend
MBO Economie	-	erg laag	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	sterk dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 5.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	Transportberoepen
Opleiding	Basisonderwijs
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	Transportberoepen Economisch- administratieve beroepen
Opleiding	MBO dienstverlening en gezondheidszorg HAVO/ VWO
<i>Informatisering</i>	
Beroep	Culturele beroepen
Opleiding	HO economie HO landbouw en techniek
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	Verzorgende en dienstverlenende beroepen
Opleiding	-

Bron: ROA

6. Energie

Tabel 6.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	22	gemiddeld
Trilling	22	hoog
Kracht zetten	28	gemiddeld
Beeldschermwerk	83	hoog
Tijdsdruk	63	gemiddeld
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	-	erg laag
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	-	erg laag

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	4	6	1	2			
Intensieve veranderingen	5	2	1	1			
Veranderingen in positie	19	67	44	22			
Interne reorganisaties	17	60	67	24			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	5,23	4,42	4,43	4,64	4,68	-3	
Reële automatiseringskosten (euro)	940700	945800	951700	1010200	1032200	2	
Aantal PC's**	147	141	135	139	139	-1	
Aantal PC's in netwerk**	135	134	127	131	134	0	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	58	61	74	82	12	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	97	103	64	135	167	99	0

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	3,6	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	0,3	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	6	trend sterk stijgend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	8	typering hoog
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	62	

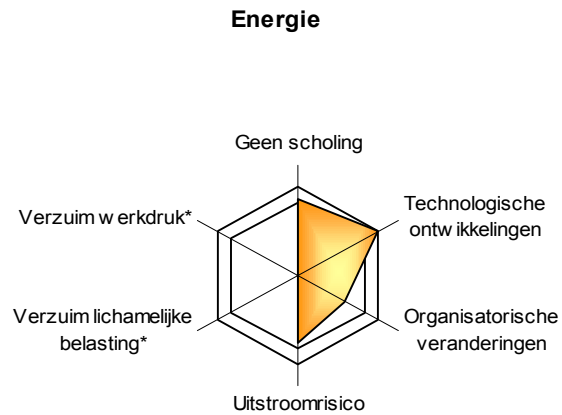
Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 6.1
Sectoraal risicoprofiel

* geen betrouwbare informatie beschikbaar voor deze risicofactor

Arbeidsomstandigheden

Tabel 6.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
Bedrijfsgrootte			
10 tot 20	-	-	sterk stijgend
20 tot 100	19	gemiddeld	sterk dalend
Beroep			
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	46	erg hoog	sterk dalend
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg hoog	-
Opleiding			
Basisonderwijs	-	erg laag	-
VMBO Theorie	-	erg laag	-
VMBO Landbouw en techniek	-	erg hoog	dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	laag	-
MBO Landbouw en techniek	37	erg hoog	dalend
MBO Economie	-	gemiddeld	-
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	-
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	stijgend
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 6.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
20 tot 100	20	hoog	constant
<i>Beroep</i>			
Culturele beroepen	-	laag	-
Agrarische beroepen	-	laag	-
Technische en Industrieberoepen	50	erg hoog	constant
Transportberoepen	-	laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	-
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	laag	-
VMBO Theorie	-	laag	-
VMBO Landbouw en techniek	-	erg hoog	dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	-
VMBO Verzorging	-	laag	-
HAVO/ VWO	-	laag	-
MBO Landbouw en techniek	42	erg hoog	stijgend
MBO Economie	-	laag	-
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	-
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Economie	-	gemiddeld	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-
HO (Para)medisch	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 6.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
10 tot 20	-	-	sterk dalend
20 tot 100	27	gemiddeld	dalend
<i>Beroep</i>			
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	58	hoog	constant
Transportberoepen	-	erg hoog	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag	sterk dalend
Informaticaberoepen	-	gemiddeld	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	laag	dalend
VMBO Theorie	-	laag	-
VMBO Landbouw en techniek	-	hoog	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	-
VMBO Verzorging	-	erg hoog	-
HAVO/ VWO	-	erg laag	-
MBO Landbouw en techniek	53	hoog	sterk dalend
MBO Economie	-	erg laag	-
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	-
HO Landbouw en techniek	-	laag	-
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 6.5
Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
10 tot 20	-	-	stijgend
20 tot 100	63	gemiddeld	sterk dalend
<i>Beroep</i>			
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	60	gemiddeld	sterk dalend
Transportberoepen	-	hoog	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	70	hoog	stijgend
Informatieberoepen	-	gemiddeld	dalend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Economie	-	hoog	-
VMBO Verzorging	-	erg hoog	-
HAVO/ VWO	-	erg hoog	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	60	gemiddeld	dalend
MBO Economie	-	erg hoog	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	69	hoog	sterk dalend
HO Economie	-	erg hoog	constant
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 6.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	-	erg hoog
VMBO Theorie	-	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	-	erg hoog
VMBO Economie	-	erg hoog
VMBO Verzorging	-	erg hoog
HAVO/ VWO	-	erg hoog
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag
MBO Economie	-	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog
HO (Para)medisch	-	erg hoog

Bron: POLS (CBS)

Tabel 6.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	20	erg hoog
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag
MBO Economie	-	erg hoog
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	-
HO (Para)medisch	-	-

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 6.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	-	erg hoog	-
10 tot 20	-	hoog	constant
20 tot 100	85	hoog	sterk dalend
500 of meer	-	laag	-
<i>Beroep</i>			
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	65	gemiddeld	sterk dalend
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	gemiddeld	-
Economisch-administratieve beroepen	100	erg hoog	stijgend
Informaticaberoepen	-	erg hoog	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	gemiddeld	dalend
VMBO Theorie	-	hoog	-
VMBO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	erg hoog	-
MBO Landbouw en techniek	74	hoog	sterk dalend
MBO Economie	-	erg hoog	-
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	-
HO Landbouw en techniek	95	erg hoog	constant
HO Economie	-	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	erg hoog	-

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 6.9
Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Technische en industrieberoepen	4,1	gemiddeld
Economisch-administratieve beroepen	0,0	-
Informaticaberoepen	8,3	hoog
<i>Opleiding</i>		
VMBO overig	5,3	gemiddeld
HAVO/VWO	0,0	-
MBO	3,6	gemiddeld
HBO	0,0	-

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 6.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	-	erg hoog	sterk dalend
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	gemiddeld	dalend
Informaticaberoepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Theorie	-	erg laag	-
VMBO Landbouw en techniek	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	erg hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	-	erg hoog	constant
MBO Economie	-	erg laag	-
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	-
HO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk dalend
HO Economie	-	erg laag	sterk dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 6.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	Economisch- administratieve beroepen
Opleiding	-
<i>Informatisering</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	-
Opleiding	-

Bron: ROA

7. Bouw en onroerend goed

Tabel 7.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	38	erg hoog
Trilling	46	erg hoog
Kracht zetten	58	hoog
Beeldschermwerk	34	laag
Tijdsdruk	55	gemiddeld
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	12	hoog
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	3	laag

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	8	6	10	4			
Intensieve veranderingen	5	3	5	2			
Veranderingen in positie	6	27	5	6			
Interne reorganisaties	11	14	17	7			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	0,11	0,11	0,18	0,20	0,22	18	
Reële automatiseringskosten (euro)	19800	23100	23900	24000	24200	8	
Aantal PC's**	7	9	9	10	11	9	
Aantal PC's in netwerk**	6	8	8	8	9	13	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	2	2	4	5	38	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	29	42	49	35	60	56	14

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	4,1	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	1,7	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	5	trend dalend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	6	typering laag
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	56	

Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

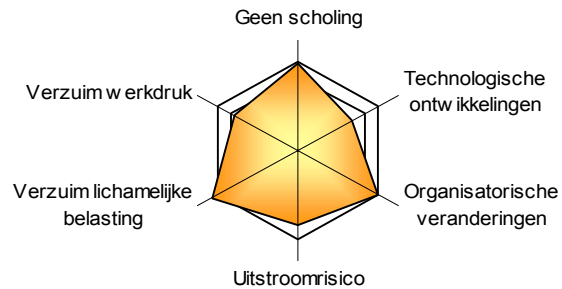
* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 7.1
Sectoraal risicoprofiel

Bouw en onroerend goed

Arbeidsomstandigheden

Tabel 7.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfs grootte</i>			
5 tot 10	30	hoog	sterk dalend
10 tot 20	41	erg hoog	stijgend
20 tot 100	39	erg hoog	dalend
500 of meer	30	hoog	-
<i>Beroep</i>			
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	48	erg hoog	constant
Transportberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag	stijgend
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	52	erg hoog	stijgend
VMBO Theorie	26	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	50	erg hoog	dalend
VMBO Economie	-	hoog	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	laag	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	45	erg hoog	stijgend
MBO Economie	-	laag	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	-
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 7.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	53	erg hoog	constant
10 tot 20	50	erg hoog	stijgend
20 tot 100	36	erg hoog	dalend
500 of meer	45	erg hoog	-
<i>Beroep</i>			
Culturele beroepen	-	laag	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	58	erg hoog	constant
Transportberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	58	erg hoog	stijgend
VMBO Theorie	34	erg hoog	dalend
VMBO Landbouw en techniek	57	erg hoog	dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	laag	-
HAVO/ VWO	-	hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	57	erg hoog	stijgend
MBO Economie	-	laag	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	-	laag	-
HO Economie	-	laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 7.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	73	erg hoog	constant
10 tot 20	62	erg hoog	stijgend
20 tot 100	46	gemiddeld	dalend
500 of meer	58	hoog	-
<i>Beroep</i>			
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	72	erg hoog	constant
Transportberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	-	erg laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	gemiddeld	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	sterk dalend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	81	erg hoog	stijgend
VMBO Theorie	43	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	78	erg hoog	dalend
VMBO Economie	65	erg hoog	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	laag	-
HAVO/ VWO	-	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	66	erg hoog	stijgend
MBO Economie	-	erg laag	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 7.5
 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	39	erg laag	dalend
10 tot 20	54	laag	constant
20 tot 100	63	gemiddeld	constant
500 of meer	40	erg laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	gemiddeld	-
Agrarische beroepen	-	erg laag	stijgend
Technische en Industrieberoepen	54	laag	constant
Transportberoepen	-	laag	stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	59	gemiddeld	constant
Informaticaberoepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	sterk dalend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	constant
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	49	laag	stijgend
VMBO Theorie	43	erg laag	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	50	laag	dalend
VMBO Economie	63	gemiddeld	dalend
VMBO Verzorging	-	erg laag	sterk dalend
HAVO/ VWO	51	laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	58	gemiddeld	dalend
MBO Economie	43	erg laag	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	stijgend
HO Landbouw en techniek	75	erg hoog	sterk stijgend
HO Economie	76	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	dalend
HO (Para)medisch	-	erg hoog	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 7.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Agrarische beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	14	erg hoog
Transportberoepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	3	laag
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	45	erg hoog
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	18	erg hoog
VMBO Theorie	26	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	11	hoog
VMBO Economie	17	erg hoog
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	-	erg laag
MBO Landbouw en techniek	10	hoog
MBO Economie	18	erg hoog
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg hoog

Bron: POLS (CBS)

Tabel 7.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Agrarische beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	4	laag
Transportberoepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	8	erg hoog
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	8	erg hoog
VMBO Theorie	-	erg laag
VMBO Landbouw en techniek	2	erg laag
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	-	erg laag
MBO Landbouw en techniek	3	laag
MBO Economie	-	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	11	erg hoog
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 7.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	25	laag	stijgend
10 tot 20	27	laag	stijgend
20 tot 100	48	gemiddeld	stijgend
100 tot 500	-	erg laag	-
500 of meer	-	laag	-
<i>Beroep</i>			
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Agrarische beroepen	-	laag	-
Technische en Industrieberoepen	17	erg laag	stijgend
Transportberoepen	-	erg laag	dalend
Economisch-administratieve beroepen	93	erg hoog	stijgend
Informaticaberoepen	100	erg hoog	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	10	erg laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	49	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	6	erg laag	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg laag	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	hoog	-
HAVO/ VWO	66	gemiddeld	stijgend
MBO Landbouw en techniek	27	laag	sterk stijgend
MBO Economie	87	hoog	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	hoog	stijgend
HO Landbouw en techniek	97	erg hoog	constant
HO Economie	80	hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	89	hoog	-

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 7.9

Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Technische en industrieberoepen	3,9	gemiddeld
Economisch-administratieve beroepen	4,5	gemiddeld
Sociaal-culturele beroepen	0,0	-
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	6,7	gemiddeld
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	4,8	gemiddeld
VMBO theorie	2,9	gemiddeld
VMBO overig	4,8	gemiddeld
HAVO/VWO	0,0	-
MBO	3,5	gemiddeld
HBO	3,9	gemiddeld
WO	0,0	-

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 7.10

Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	5	laag	dalend
Transportberoepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	stijgend
Informaticaberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	laag	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	laag	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	erg laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	7	gemiddeld	stijgend
MBO Economie	-	laag	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg hoog	-
HO Landbouw en techniek	-	laag	stijgend
HO Economie	-	erg laag	sterk dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 7.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	Verzorgende en Dienstverlenende beroepen
Opleiding	VMBO economie
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Informatisering</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	-
Opleiding	-

Bron: ROA

8. Handel en reparatie

Tabel 8.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	14	laag
Trilling	11	gemiddeld
Kracht zetten	45	gemiddeld
Beeldschermwerk	56	gemiddeld
Tijdsdruk	51	laag
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	7	gemiddeld
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	5	gemiddeld

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	17	8	9	6			
Intensieve veranderingen	9	6	6	4			
Veranderingen in positie	7	35	8	8			
Interne reorganisaties	7	20	17	7			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	0,38	0,42	0,53	0,56	0,60	12	
Reële automatiseringskosten (euro)	46900	57700	64400	63300	65000	5	
Aantal PC's**	10	12	14	15	16	11	
Aantal PC's in netwerk**	9	10	11	12	13	11	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	4	4	6	7	26	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	119	109	134	151	167	192	10

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	4,9	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	1,6	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	10	trend sterk dalend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	5	typering laag
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	48	

Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

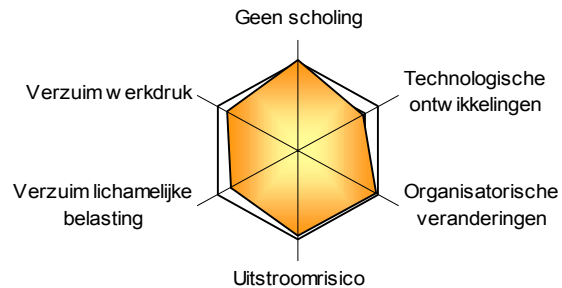
* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 8.1
Sectoraal risicoprofiel

Handel en reparatie

Arbeidsomstandigheden

Tabel 8.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
Bedrijfsomvang			
5 tot 10	11	laag	sterk dalend
10 tot 20	17	gemiddeld	sterk stijgend
20 tot 100	14	laag	dalend
500 of meer	-	gemiddeld	-
Beroep			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	41	erg hoog	constant
Transportberoepen	24	gemiddeld	constant
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	8	erg laag	constant
Informatieberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	8	erg laag	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	-	-
Opleiding			
Basisonderwijs	18	gemiddeld	stijgend
VMBO Theorie	12	laag	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	19	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Economie	-	gemiddeld	stijgend
VMBO Verzorging	12	laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	13	laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	27	hoog	constant
MBO Economie	7	erg laag	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	12	laag	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	laag	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	sterk dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	stijgend
HO (Para)medisch	-	gemiddeld	-

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 8.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	18	gemiddeld	stijgend
10 tot 20	11	gemiddeld	constant
20 tot 100	7	gemiddeld	constant
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	laag	-
Agrarische beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	49	erg hoog	stijgend
Transportberoepen	-	laag	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	hoog	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	2	laag	stijgend
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	4	laag	constant
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	12	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Theorie	7	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	19	hoog	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	laag	-
HAVO/ VWO	-	laag	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	28	erg hoog	constant
MBO Economie	6	laag	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	10	gemiddeld	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	laag	-
HO Economie	-	laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-
HO (Para)medisch	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 8.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	52	hoog	sterk stijgend
10 tot 20	44	gemiddeld	sterk stijgend
20 tot 100	43	gemiddeld	constant
500 of meer	-	laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	49	hoog	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	70	erg hoog	constant
Transportberoepen	79	erg hoog	constant
Medische en Paramedische beroepen	26	laag	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	18	laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	erg laag	sterk dalend
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	54	hoog	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	64	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	46	gemiddeld	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	58	hoog	dalend
VMBO Economie	52	hoog	dalend
VMBO Verzorging	52	hoog	sterk stijgend
HAVO/ VWO	34	gemiddeld	dalend
MBO Landbouw en techniek	53	hoog	stijgend
MBO Economie	43	gemiddeld	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	40	gemiddeld	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	laag	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	constant
HO (Para)medisch	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 8.5
Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	37	erg laag	constant
10 tot 20	52	laag	constant
20 tot 100	59	gemiddeld	dalend
100 tot 500	-	-	sterk dalend
500 of meer	32	erg laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	dalend
Culturele beroepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Agrarische beroepen	54	laag	sterk dalend
Technische en Industrieberoepen	57	gemiddeld	dalend
Transportberoepen	52	laag	constant
Medische en Paramedische beroepen	51	laag	sterk dalend
Economisch-administratieve beroepen	60	gemiddeld	dalend
Informaticaberoepen	72	hoog	constant
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	40	erg laag	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	43	erg laag	stijgend
VMBO Theorie	45	erg laag	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	47	erg laag	dalend
VMBO Economie	64	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Verzorging	38	erg laag	constant
HAVO/ VWO	45	erg laag	dalend
MBO Landbouw en techniek	58	gemiddeld	constant
MBO Economie	53	laag	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	45	erg laag	constant
HO Landbouw en techniek	75	erg hoog	sterk dalend
HO Economie	70	hoog	dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	63	gemiddeld	stijgend
HO (Para)medisch	-	laag	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 8.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	-	erg laag
Agrarische beroepen	8	gemiddeld
Technische en Industrieberoepen	7	gemiddeld
Transportberoepen	15	erg hoog
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	5	gemiddeld
Informaticaberoepen	60	erg hoog
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	6	gemiddeld
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	15	erg hoog
VMBO Theorie	10	hoog
VMBO Landbouw en techniek	12	hoog
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	10	gemiddeld
HAVO/ VWO	6	gemiddeld
MBO Landbouw en techniek	8	gemiddeld
MBO Economie	5	gemiddeld
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	5	gemiddeld
HO Landbouw en techniek	7	gemiddeld
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Tabel 8.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	-	erg laag
Agrarische beroepen	9	erg hoog
Technische en Industrieberoepen	3	laag
Transportberoepen	9	erg hoog
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	6	gemiddeld
Informatieberoepen	-	erg laag
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	5	gemiddeld
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	11	erg hoog
VMBO Theorie	6	gemiddeld
VMBO Landbouw en techniek	7	hoog
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	17	erg hoog
HAVO/ VWO	10	erg hoog
MBO Landbouw en techniek	2	erg laag
MBO Economie	3	laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	3	laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 8.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	39	laag	stijgend
10 tot 20	60	gemiddeld	sterk stijgend
20 tot 100	63	gemiddeld	constant
100 tot 500	-	gemiddeld	-
500 of meer	37	laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Agrarische beroepen	-	laag	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	35	laag	dalend
Transportberoepen	39	laag	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	93	erg hoog	stijgend
Economisch-administratieve beroepen	88	hoog	stijgend
Informaticaberoepen	100	erg hoog	-
Sociaal-culturele beroepen	100	erg hoog	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	38	laag	stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	29	laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	51	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	46	gemiddeld	stijgend
VMBO Economie	46	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Verzorging	20	erg laag	stijgend
HAVO/ VWO	65	gemiddeld	constant
MBO Landbouw en techniek	56	gemiddeld	constant
MBO Economie	67	gemiddeld	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	61	gemiddeld	constant
HO Landbouw en techniek	92	erg hoog	dalend
HO Economie	93	erg hoog	stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	71	hoog	stijgend
HO (Para)medisch	100	erg hoog	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 8.9
Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Agrarische beroepen	0,0	-
Technische en industrieberoepen	4,9	gemiddeld
Transportberoepen	4,9	gemiddeld
Medische en paramedische beroepen	2,6	laag
Economisch-administratieve beroepen	3,7	gemiddeld
Informaticaberoepen	0,0	-
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	6,3	gemiddeld
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	7,6	gemiddeld
VMBO theorie	6,5	gemiddeld
VMBO overig	7,1	gemiddeld
HAVO/VWO	5,3	gemiddeld
MBO	3,8	gemiddeld
HBO	3,6	gemiddeld
WO	2,7	gemiddeld

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 8.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg laag	constant
Technische en Industrieberoepen	7	gemiddeld	dalend
Transportberoepen	-	erg laag	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	5	laag	stijgend
Informaticaberoepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	4	erg laag	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	erg laag	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg laag	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	erg laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	erg laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	7	hoog	constant
MBO Economie	5	laag	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	constant
HO Landbouw en techniek	-	erg hoog	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	sterk dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	hoog	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 8.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	Informatieberoepen
Opleiding	-
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Informatisering</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	-
Opleiding	-

Bron: ROA

9. Transport en communicatie

Tabel 9.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	24	gemiddeld
Trilling	10	gemiddeld
Kracht zetten	38	gemiddeld
Beeldschermwerk	51	gemiddeld
Tijdsdruk	65	gemiddeld
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	9	gemiddeld
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	7	hoog

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	10	7	9	5			
Intensieve veranderingen	24	4	5	6			
Veranderingen in positie	3	16	10	5			
Interne reorganisaties	38	13	16	11			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	1,04	1,33	1,33	1,44	1,60	11	
Reële automatiseringskosten (euro)	215100	267100	296600	312500	316600	10	
Aantal PC's**	22	24	25	27	29	6	
Aantal PC's in netwerk**	20	22	23	25	27	7	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	8	9	12	14	19	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	85	85	79	76	66	97	2

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	3,5	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	1	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	14	trend stijgend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	7	typering gemiddeld
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	45	

Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

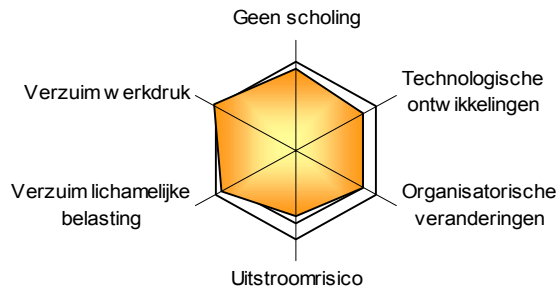
* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 9.1
Sectoraal risicoprofiel

Transport en communicatie

Arbeidsomstandigheden

Tabel 9.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	-	laag	sterk dalend
10 tot 20	14	laag	dalend
20 tot 100	29	hoog	stijgend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	51	erg hoog	dalend
Transportberoepen	23	gemiddeld	constant
Medische en Paramedische beroepen	-	-	-
Economisch-administratieve beroepen	18	gemiddeld	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	gemiddeld	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg hoog	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	15	laag	sterk dalend
VMBO Theorie	21	gemiddeld	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	20	gemiddeld	dalend
VMBO Economie	29	hoog	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	erg hoog	sterk stijgend
HAVO/ VWO	24	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	34	erg hoog	constant
MBO Economie	15	laag	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	gemiddeld	dalend
HO Landbouw en techniek	32	hoog	constant
HO Economie	36	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 9.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	-	gemiddeld	stijgend
10 tot 20	12	gemiddeld	stijgend
20 tot 100	9	gemiddeld	constant
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	laag	-
Culturele beroepen	-	laag	-
Agrarische beroepen	-	laag	-
Technische en Industrieberoepen	28	erg hoog	sterk dalend
Transportberoepen	11	gemiddeld	stijgend
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	constant
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	gemiddeld	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	12	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	15	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Economie	-	gemiddeld	dalend
VMBO Verzorging	-	gemiddeld	-
HAVO/ VWO	-	laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	21	hoog	constant
MBO Economie	-	laag	-
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	-
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk dalend
HO Economie	-	laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-
HO (Para)medisch	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 9.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	38	gemiddeld	sterk dalend
10 tot 20	41	gemiddeld	dalend
20 tot 100	37	gemiddeld	stijgend
100 tot 500	-	-	-
500 of meer	-	gemiddeld	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	57	hoog	dalend
Transportberoepen	56	hoog	constant
Medische en Paramedische beroepen	-	-	-
Economisch-administratieve beroepen	13	laag	sterk stijgend
Informatieberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	gemiddeld	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	52	hoog	constant
VMBO Theorie	58	hoog	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	55	hoog	constant
VMBO Economie	44	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	gemiddeld	sterk stijgend
HAVO/ VWO	21	laag	constant
MBO Landbouw en techniek	44	gemiddeld	dalend
MBO Economie	28	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	38	gemiddeld	stijgend
HO Landbouw en techniek	-	laag	constant
HO Economie	-	laag	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	hoog	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 9.5
 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	48	laag	sterk dalend
10 tot 20	60	gemiddeld	constant
20 tot 100	68	hoog	constant
500 of meer	-	erg laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	constant
Culturele beroepen	-	gemiddeld	-
Agrarische beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	66	hoog	constant
Transportberoepen	63	gemiddeld	dalend
Economisch-administratieve beroepen	66	hoog	dalend
Informaticaberoepen	78	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	56	gemiddeld	constant
VMBO Theorie	62	gemiddeld	dalend
VMBO Landbouw en techniek	64	gemiddeld	constant
VMBO Economie	63	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	laag	stijgend
HAVO/ VWO	60	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	66	hoog	dalend
MBO Economie	62	gemiddeld	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	68	hoog	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	78	erg hoog	constant
HO Economie	77	erg hoog	stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	73	erg hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	erg hoog	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 9.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	11	hoog
Transportberoepen	12	hoog
Economisch-administratieve beroepen	7	gemiddeld
Informaticaberoepen	-	erg laag
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	49	erg hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	16	erg hoog
VMBO Theorie	13	hoog
VMBO Landbouw en techniek	12	hoog
VMBO Economie	23	erg hoog
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	4	laag
MBO Landbouw en techniek	5	gemiddeld
MBO Economie	10	hoog
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	17	erg hoog
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg hoog

Bron: POLS (CBS)

Tabel 9.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag
Transportberoepen	6	gemiddeld
Economisch-administratieve beroepen	12	erg hoog
Informaticaberoepen	-	erg laag
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	9	erg hoog
VMBO Theorie	3	laag
VMBO Landbouw en techniek	6	gemiddeld
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	16	erg hoog
MBO Landbouw en techniek	3	erg laag
MBO Economie	13	erg hoog
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag
HO Landbouw en techniek	12	erg hoog
HO Economie	11	erg hoog
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 9.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	34	laag	sterk dalend
10 tot 20	36	laag	stijgend
20 tot 100	57	gemiddeld	constant
100 tot 500	-	erg laag	-
500 of meer	-	laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	hoog	-
Technische en Industrieberoepen	50	gemiddeld	constant
Transportberoepen	16	erg laag	constant
Economisch-administratieve beroepen	94	erg hoog	constant
Informatieberoepen	100	erg hoog	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	sterk dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	18	erg laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	42	laag	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	33	laag	sterk stijgend
VMBO Economie	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	63	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	52	gemiddeld	sterk dalend
MBO Economie	73	hoog	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	46	gemiddeld	stijgend
HO Landbouw en techniek	86	hoog	constant
HO Economie	92	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	74	hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	gemiddeld	-

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 9.9
Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Technische en industrieberoepen	1,7	laag
Transportberoepen	2,6	laag
Economisch-administratieve beroepen	4,9	gemiddeld
Informatieberoepen	13,3	erg hoog
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	0,0	-
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	2,4	laag
VMBO theorie	0,0	-
VMBO overig	2,7	gemiddeld
HAVO/VWO	7,9	hoog
MBO	4,0	gemiddeld
HBO	2,8	gemiddeld
WO	23,5	erg hoog

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 9.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	hoog	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Agrarische beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	-	erg hoog	stijgend
Transportberoepen	4	erg laag	stijgend
Economisch-administratieve beroepen	8	hoog	sterk stijgend
Informatieberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	hoog	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	-	laag	sterk stijgend
VMBO Economie	-	erg laag	sterk stijgend
VMBO Verzorging	-	erg laag	sterk dalend
HAVO/ VWO	-	hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	9	erg hoog	stijgend
MBO Economie	-	gemiddeld	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk stijgend
HO Economie	-	hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog	-
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 9.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	Verzorgende en dienstverlenende beroepen
Opleiding	-
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Informatisering</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	-
Opleiding	-

Bron: ROA

10. Bank- en verzekeringswezen

Tabel 10.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	6	erg laag
Trilling	1	laag
Kracht zetten	3	erg laag
Beeldschermwerk	98	erg hoog
Tijdsdruk	64	gemiddeld
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	6	gemiddeld
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	8	erg hoog

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	11	18	17	8			
Intensieve veranderingen	9	5	6	3			
Veranderingen in positie	5	9	8	4			
Interne reorganisaties	10	33	28	12			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	8,11	7,77	8,16	8,40	8,57	1	
Reële automatiseringskosten (euro)	1589200	1619300	1656200	1689900	1731000	2	
Aantal PC's**	116	103	109	115	118	0	
Aantal PC's in netwerk**	108	93	102	107	110	0	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	20	22	30	43	29	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	9	8	60	82	96	92	16

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	3,6	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	-0,4	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	6	trend dalend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	12	typering erg hoog
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	66	

Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

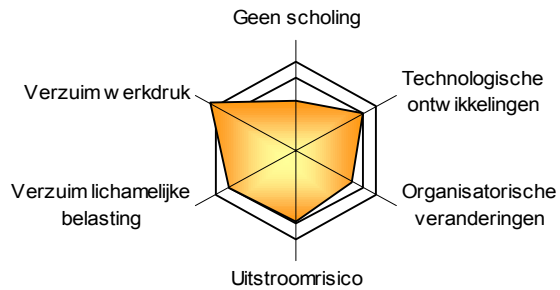
* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 10.1
Sectoraal risicoprofiel

Bank- en verzekeringswezen

Arbeidsomstandigheden

Tabel 10.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
10 tot 20	-	erg laag	sterk stijgend
20 tot 100	7	erg laag	sterk stijgend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag	-
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	7	erg laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	gemiddeld	-
VMBO Theorie	-	erg laag	dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	laag	constant
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag	-
MBO Economie	-	erg laag	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	erg laag	-
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	constant
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 10.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
20 tot 100	-	-	sterk stijgend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	laag	-
Culturele beroepen	-	laag	-
Technische en Industrieberoepen	-	laag	-
Transportberoepen	-	laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	-
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	laag	-
VMBO Theorie	-	laag	-
VMBO Landbouw en techniek	-	laag	-
HAVO/ VWO	-	laag	-
MBO Landbouw en techniek	-	hoog	-
MBO Economie	-	laag	-
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	-
HO Landbouw en techniek	-	laag	-
HO Economie	-	laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-
HO (Para)medisch	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 10.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
10 tot 20	-	-	sterk stijgend
20 tot 100	4	erg laag	stijgend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Culturele beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag	-
Transportberoepen	-	gemiddeld	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	3	erg laag	sterk stijgend
Informatieberoepen	-	erg laag	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	laag	-
VMBO Theorie	-	erg laag	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	erg laag	-
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag	-
MBO Economie	-	erg laag	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	erg laag	constant
HO Landbouw en techniek	-	erg laag	-
HO Economie	-	erg laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag	-
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 10.5
 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	46	erg laag	sterk stijgend
10 tot 20	56	gemiddeld	dalend
20 tot 100	68	hoog	constant
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	sterk dalend
Culturele beroepen	-	erg laag	dalend
Technische en Industrieberoepen	-	erg hoog	dalend
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	gemiddeld	stijgend
Economisch-administratieve beroepen	63	gemiddeld	constant
Informaticaberoepen	75	erg hoog	stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	sterk dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	gemiddeld	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	59	gemiddeld	dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	hoog	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	laag	sterk dalend
HAVO/ VWO	63	gemiddeld	dalend
MBO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	constant
MBO Economie	55	gemiddeld	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	57	gemiddeld	sterk dalend
HO Landbouw en techniek	80	erg hoog	dalend
HO Economie	76	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	64	gemiddeld	sterk dalend
HO (Para)medisch	-	hoog	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 10.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	8	gemiddeld
Informatieberoepen	-	erg laag
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	-	erg laag
VMBO Theorie	23	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag
VMBO Economie	-	erg hoog
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	8	gemiddeld
MBO Landbouw en techniek	100	erg hoog
MBO Economie	2	laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	4	laag
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Tabel 10.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Culturele beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	9	erg hoog
Informatieberoepen	-	erg laag
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	14	erg hoog
VMBO Theorie	16	erg hoog
VMBO Landbouw en techniek	-	erg laag
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	15	erg hoog
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag
MBO Economie	2	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	13	erg hoog
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	4	laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg laag
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 10.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	95	erg hoog	sterk stijgend
10 tot 20	98	erg hoog	sterk stijgend
20 tot 100	98	erg hoog	constant
500 of meer	-	gemiddeld	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	-
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	-	laag	-
Transportberoepen	-	gemiddeld	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg hoog	-
Economisch-administratieve beroepen	98	erg hoog	stijgend
Informaticaberoepen	100	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	hoog	-
VMBO Theorie	98	erg hoog	constant
VMBO Landbouw en techniek	99	erg hoog	dalend
HAVO/ VWO	95	erg hoog	dalend
MBO Landbouw en techniek	90	hoog	stijgend
MBO Economie	99	erg hoog	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	99	erg hoog	dalend
HO Landbouw en techniek	98	erg hoog	-
HO Economie	99	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	97	erg hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	erg hoog	-

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 10.9
Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Economisch-administratieve beroepen	3,6	gemiddeld
Informaticaberoepen	0,0	-
Sociaal-culturele beroepen	14,3	erg hoog
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	11,1	erg hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	0,0	-
VMBO theorie	5,3	gemiddeld
VMBO overig	5,6	gemiddeld
HAVO/VWO	4,3	gemiddeld
MBO	4,1	gemiddeld
HBO	1,1	laag
WO	4,5	gemiddeld

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 10.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	-
Culturele beroepen	-	erg hoog	-
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag	-
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	13	erg hoog	dalend
Informaticaberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	gemiddeld	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	-
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	erg hoog	constant
VMBO Landbouw en techniek	-	laag	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	gemiddeld	sterk dalend
HAVO/ VWO	17	erg hoog	stijgend
MBO Landbouw en techniek	-	erg hoog	sterk stijgend
MBO Economie	11	erg hoog	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	14	erg hoog	stijgend
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk dalend
HO Economie	11	erg hoog	dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	erg hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 10.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Informatisering</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	-
Opleiding	-

Bron: ROA

11. Horeca en zakelijke dienstverlening

Tabel 11.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	15	laag
Trilling	6	laag
Kracht zetten	24	laag
Beeldschermwerk	70	gemiddeld
Tijdsdruk	64	gemiddeld
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	5	gemiddeld
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	4	gemiddeld

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	37	11	12	10			
Intensieve veranderingen	19	10	6	6			
Veranderingen in positie	9	32	11	9			
Interne reorganisaties	65	21	19	17			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	1,33	2,12	2,33	2,53	2,78	20	
Reële automatiseringskosten (euro)	90900	136200	140900	148300	156700	15	
Aantal PC's**	12	16	17	18	20	12	
Aantal PC's in netwerk**	11	15	14	16	17	13	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	8	8	11	12	17	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	120	124	228	318	236	256	16

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	6,4	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	2,7	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	13	trend dalend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	6	typering gemiddeld
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	50	

Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

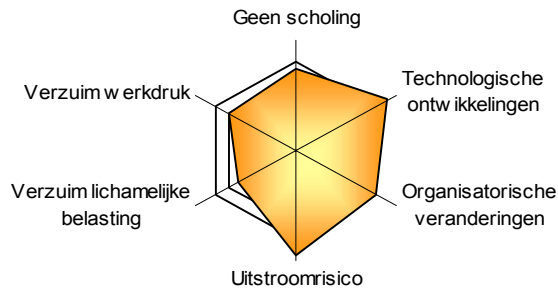
* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 11.1
Sectoraal risicoprofiel

Horeca en zakelijke dienstverlening

Arbeidsomstandigheden

Tabel 11.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
Bedrijfs grootte			
5 tot 10	18	gemiddeld	sterk stijgend
10 tot 20	13	laag	stijgend
20 tot 100	14	laag	stijgend
500 of meer	-	gemiddeld	-
Beroep			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	stijgend
Culturele beroepen	-	laag	sterk stijgend
Agrarische beroepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Technische en Industrieberoepen	21	gemiddeld	sterk dalend
Transportberoepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	-
Economisch-administratieve beroepen	8	erg laag	sterk stijgend
Informatieberoepen	5	erg laag	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	25	gemiddeld	sterk stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	laag	dalend
Opleiding			
Basisonderwijs	26	hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	16	gemiddeld	dalend
VMBO Landbouw en techniek	34	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Economie	-	hoog	constant
VMBO Verzorging	-	laag	sterk dalend
HAVO/ VWO	16	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	15	laag	sterk dalend
MBO Economie	11	laag	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	21	gemiddeld	stijgend
HO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk dalend
HO Economie	-	erg laag	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	12	laag	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	gemiddeld	-

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 11.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	6	laag	dalend
10 tot 20	7	laag	sterk stijgend
20 tot 100	6	laag	constant
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	laag	-
Culturele beroepen	-	laag	-
Agrarische beroepen	41	erg hoog	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	22	hoog	stijgend
Transportberoepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	-
Economisch-administratieve beroepen	2	laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	laag	sterk dalend
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	6	laag	dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	14	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	laag	dalend
VMBO Landbouw en techniek	23	hoog	stijgend
VMBO Economie	-	gemiddeld	-
VMBO Verzorging	-	gemiddeld	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	13	gemiddeld	constant
MBO Economie	-	laag	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	9	gemiddeld	stijgend
HO Landbouw en techniek	-	laag	sterk dalend
HO Economie	-	laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-
HO (Para)medisch	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 11.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	27	gemiddeld	constant
10 tot 20	25	laag	sterk stijgend
20 tot 100	20	laag	dalend
500 of meer	55	hoog	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg laag	sterk dalend
Culturele beroepen	27	gemiddeld	sterk stijgend
Agrarische beroepen	58	hoog	stijgend
Technische en Industrieberoepen	34	gemiddeld	constant
Transportberoepen	76	erg hoog	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	6	erg laag	dalend
Informaticaberoepen	8	erg laag	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	47	hoog	constant
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	laag	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	54	hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	25	laag	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	58	hoog	constant
VMBO Economie	-	gemiddeld	dalend
VMBO Verzorging	39	gemiddeld	constant
HAVO/ VWO	22	laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	33	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Economie	13	laag	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	33	gemiddeld	constant
HO Landbouw en techniek	7	erg laag	stijgend
HO Economie	4	erg laag	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	8	erg laag	sterk dalend
HO (Para)medisch	-	laag	sterk dalend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 11.5
 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	58	gemiddeld	constant
10 tot 20	63	gemiddeld	stijgend
20 tot 100	68	hoog	constant
500 of meer	47	erg laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	47	laag	sterk stijgend
Culturele beroepen	71	hoog	stijgend
Agrarische beroepen	46	erg laag	constant
Technische en Industrieberoepen	61	gemiddeld	dalend
Transportberoepen	50	laag	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	66	hoog	constant
Informaticaberoepen	76	erg hoog	stijgend
Sociaal-culturele beroepen	77	erg hoog	constant
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	59	gemiddeld	constant
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	34	erg laag	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	53	laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	57	gemiddeld	constant
VMBO Landbouw en techniek	43	erg laag	dalend
VMBO Economie	-	gemiddeld	stijgend
VMBO Verzorging	56	gemiddeld	sterk stijgend
HAVO/ VWO	63	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	55	laag	dalend
MBO Economie	64	gemiddeld	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	63	gemiddeld	constant
HO Landbouw en techniek	75	erg hoog	dalend
HO Economie	78	erg hoog	stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	72	erg hoog	stijgend
HO (Para)medisch	-	hoog	stijgend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 11.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	17	erg hoog
Culturele beroepen	5	gemiddeld
Agrarische beroepen	20	erg hoog
Technische en Industrieberoepen	3	laag
Transportberoepen	11	hoog
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	2	laag
Informaticaberoepen	3	laag
Sociaal-culturele beroepen	6	gemiddeld
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	6	gemiddeld
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	13	erg hoog
VMBO Theorie	5	laag
VMBO Landbouw en techniek	19	erg hoog
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	6	gemiddeld
HAVO/ VWO	5	gemiddeld
MBO Landbouw en techniek	2	laag
MBO Economie	3	laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	4	laag
HO Landbouw en techniek	3	laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	4	laag
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Tabel 11.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	-	erg laag
Culturele beroepen	7	hoog
Agrarische beroepen	7	hoog
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag
Transportberoepen	11	erg hoog
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	5	gemiddeld
Informaticaberoepen	2	erg laag
Sociaal-culturele beroepen	4	gemiddeld
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	6	gemiddeld
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	7	hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	7	hoog
VMBO Theorie	6	gemiddeld
VMBO Landbouw en techniek	10	erg hoog
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	4	laag
HAVO/ VWO	2	erg laag
MBO Landbouw en techniek	1	erg laag
MBO Economie	3	laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	4	laag
HO Landbouw en techniek	1	erg laag
HO Economie	4	laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	7	hoog
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 11.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	49	gemiddeld	constant
10 tot 20	67	gemiddeld	sterk stijgend
20 tot 100	77	hoog	stijgend
100 tot 500	-	hoog	sterk dalend
500 of meer	40	laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	64	gemiddeld	sterk stijgend
Culturele beroepen	88	hoog	stijgend
Agrarische beroepen	-	laag	dalend
Technische en Industrieberoepen	68	gemiddeld	stijgend
Transportberoepen	-	erg laag	constant
Medische en Paramedische beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	95	erg hoog	stijgend
Informaticaberoepen	100	erg hoog	stijgend
Sociaal-culturele beroepen	99	erg hoog	stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	17	erg laag	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	71	hoog	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	18	erg laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	65	gemiddeld	stijgend
VMBO Landbouw en techniek	40	laag	dalend
VMBO Economie	-	laag	sterk stijgend
VMBO Verzorging	27	laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	68	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	68	gemiddeld	constant
MBO Economie	86	hoog	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	43	laag	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	96	erg hoog	constant
HO Economie	96	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	92	erg hoog	stijgend
HO (Para)medisch	-	hoog	-

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 11.9

Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	0,0	-
Culturele beroepen	1,6	laag
Agrarische beroepen	8,9	hoog
Technische en industrieberoepen	5,0	gemiddeld
Transportberoepen	7,4	gemiddeld
Medische en paramedische beroepen	14,3	erg hoog
Economisch-administratieve beroepen	4,2	gemiddeld
Informaticaberoepen	2,6	laag
Sociaal-culturele beroepen	7,4	gemiddeld
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	11,8	erg hoog
Openbare orde en veiligheidsberoepen	0,0	-
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	14,9	erg hoog
VMBO theorie	8,0	hoog
VMBO overig	8,7	hoog
HAVO/VWO	7,7	gemiddeld
MBO	6,4	gemiddeld
HBO	3,5	gemiddeld
WO	0,6	laag

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 11.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Culturele beroepen	-	laag	sterk stijgend
Agrarische beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	7	gemiddeld	sterk stijgend
Transportberoepen	-	erg laag	sterk stijgend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	-
Economisch-administratieve beroepen	6	gemiddeld	sterk stijgend
Informatieberoepen	13	erg hoog	stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg hoog	constant
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	2	erg laag	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	erg laag	stijgend
MBO Landbouw en techniek	8	hoog	stijgend
MBO Economie	6	laag	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	11	erg hoog	sterk stijgend
HO Economie	9	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	erg laag	-

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 11.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Informatisering</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	Verzorgende en dienstverlenende beroepen Medische en paramedische beroepen
Opleiding	Basisonderwijs

Bron: ROA

12. Kwartaire diensten

Tabel 12.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	15	laag
Trilling	5	laag
Kracht zetten	46	gemiddeld
Beeldschermwerk	53	gemiddeld
Tijdsdruk	55	gemiddeld
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	8	gemiddeld
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	7	hoog

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	18	20	18	9			
Intensieve veranderingen	9	12	13	6			
Veranderingen in positie	6	57	12	12			
Interne reorganisaties	21	32	36	15			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	0,48	0,47	0,71	0,80	0,87	16	
Reële automatiseringskosten (euro)	60200	59900	71200	72300	76500	6	
Aantal PC's**	27	30	37	41	44	13	
Aantal PC's in netwerk**	20	23	29	33	38	16	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	6	12	18	24	55	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	1146	1152	1173	1206	1230	1242	2

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	4,9	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	1,3	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	8	trend sterk dalend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	6	typering gemiddeld
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	48	

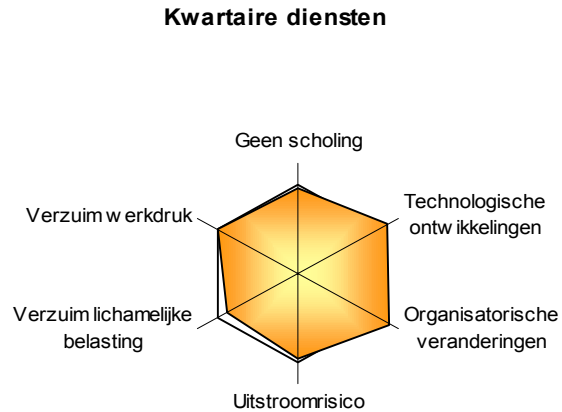
Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpaneel (beiden OSA), POA (ROA)

* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 12.1
Sectoraal risicoprofiel

Arbeidsomstandigheden

Tabel 12.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	15	laag	sterk stijgend
10 tot 20	17	gemiddeld	sterk stijgend
20 tot 100	14	laag	stijgend
500 of meer	-	hoog	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Culturele beroepen	19	gemiddeld	sterk stijgend
Agrarische beroepen	-	gemiddeld	-
Technische en Industrieberoepen	40	erg hoog	sterk stijgend
Transportberoepen	-	laag	-
Medische en Paramedische beroepen	11	laag	constant
Economisch-administratieve beroepen	8	erg laag	sterk stijgend
Informatieberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	15	laag	stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	19	gemiddeld	constant
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	12	laag	stijgend
VMBO Theorie	-	laag	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	22	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	13	laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	22	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	27	hoog	sterk stijgend
MBO Economie	9	laag	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	18	gemiddeld	constant
HO Landbouw en techniek	14	laag	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	14	laag	constant
HO (Para)medisch	9	laag	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 12.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	8	gemiddeld	sterk stijgend
10 tot 20	5	laag	sterk stijgend
20 tot 100	5	laag	stijgend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	laag	-
Culturele beroepen	-	laag	-
Agrarische beroepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	30	erg hoog	stijgend
Transportberoepen	-	gemiddeld	-
Medische en Paramedische beroepen	8	gemiddeld	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	laag	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	constant
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	3	laag	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	laag	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	laag	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	22	hoog	sterk stijgend
VMBO Economie	-	hoog	-
VMBO Verzorging	-	laag	-
HAVO/ VWO	-	laag	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	17	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Economie	-	laag	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	3	laag	constant
HO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	constant
HO Economie	-	laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	-
HO (Para)medisch	8	gemiddeld	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 12.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	29	gemiddeld	sterk stijgend
10 tot 20	42	gemiddeld	stijgend
20 tot 100	49	hoog	stijgend
500 of meer	-	gemiddeld	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	laag	sterk stijgend
Culturele beroepen	-	erg laag	sterk dalend
Agrarische beroepen	-	hoog	-
Technische en Industrieberoepen	52	hoog	constant
Transportberoepen	-	gemiddeld	stijgend
Medische en Paramedische beroepen	56	hoog	stijgend
Economisch-administratieve beroepen	12	laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	24	laag	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	77	erg hoog	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	gemiddeld	-
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	57	hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	48	hoog	constant
VMBO Landbouw en techniek	56	hoog	sterk stijgend
VMBO Economie	-	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Verzorging	73	erg hoog	stijgend
HAVO/ VWO	29	gemiddeld	stijgend
MBO Landbouw en techniek	38	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Economie	19	laag	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	68	erg hoog	constant
HO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk dalend
HO Economie	-	erg laag	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	23	laag	stijgend
HO (Para)medisch	52	hoog	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 12.5
 Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	52	laag	constant
10 tot 20	61	gemiddeld	constant
20 tot 100	69	hoog	constant
500 of meer	47	erg laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	62	gemiddeld	stijgend
Culturele beroepen	77	erg hoog	sterk stijgend
Agrarische beroepen	-	laag	sterk dalend
Technische en Industrieberoepen	61	gemiddeld	constant
Transportberoepen	-	erg laag	constant
Medische en Paramedische beroepen	72	hoog	constant
Economisch-administratieve beroepen	67	hoog	stijgend
Informaticaberoepen	80	erg hoog	stijgend
Sociaal-culturele beroepen	64	gemiddeld	stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	59	gemiddeld	constant
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg laag	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	50	laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	58	gemiddeld	dalend
VMBO Landbouw en techniek	44	erg laag	dalend
VMBO Economie	-	laag	sterk stijgend
VMBO Verzorging	54	laag	constant
HAVO/ VWO	65	hoog	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	63	gemiddeld	sterk stijgend
MBO Economie	57	gemiddeld	constant
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	68	hoog	dalend
HO Landbouw en techniek	77	erg hoog	constant
HO Economie	69	hoog	constant
HO Onderwijs en sociaal cultureel	68	hoog	constant
HO (Para)medisch	75	erg hoog	constant

Bron: EBB (CBS)

Tabel 12.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	-	erg laag
Culturele beroepen	3	laag
Agrarische beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	12	hoog
Transportberoepen	23	erg hoog
Medische en Paramedische beroepen	7	gemiddeld
Economisch-administratieve beroepen	6	gemiddeld
Informaticaberoepen	13	hoog
Sociaal-culturele beroepen	6	gemiddeld
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	13	erg hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	19	erg hoog
VMBO Theorie	-	erg laag
VMBO Landbouw en techniek	7	gemiddeld
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	3	laag
HAVO/ VWO	6	gemiddeld
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag
MBO Economie	16	erg hoog
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	12	hoog
HO Landbouw en techniek	5	gemiddeld
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	3	laag
HO (Para)medisch	3	laag

Bron: POLS (CBS)

Tabel 12.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	-	erg laag
Culturele beroepen	-	erg laag
Agrarische beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	6	gemiddeld
Transportberoepen	-	erg laag
Medische en Paramedische beroepen	7	hoog
Economisch-administratieve beroepen	6	gemiddeld
Informaticaberoepen	-	erg laag
Sociaal-culturele beroepen	14	erg hoog
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	8	hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	7	hoog
VMBO Theorie	-	erg laag
VMBO Landbouw en techniek	15	erg hoog
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	4	gemiddeld
HAVO/ VWO	2	erg laag
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag
MBO Economie	21	erg hoog
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	9	erg hoog
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	-	erg laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	7	hoog
HO (Para)medisch	6	hoog

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 12.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	65	gemiddeld	stijgend
10 tot 20	49	gemiddeld	stijgend
20 tot 100	54	gemiddeld	constant
100 tot 500	-	laag	-
500 of meer	-	laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	62	gemiddeld	constant
Culturele beroepen	75	hoog	sterk stijgend
Agrarische beroepen	-	erg laag	sterk dalend
Technische en Industrieberoepen	39	laag	sterk dalend
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	58	gemiddeld	constant
Economisch-administratieve beroepen	94	erg hoog	stijgend
Informaticaberoepen	100	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	68	gemiddeld	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	13	erg laag	constant
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	hoog	dalend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	22	erg laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	45	gemiddeld	dalend
VMBO Landbouw en techniek	34	laag	sterk stijgend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	14	erg laag	sterk stijgend
HAVO/ VWO	67	gemiddeld	stijgend
MBO Landbouw en techniek	56	gemiddeld	stijgend
MBO Economie	82	hoog	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	36	laag	dalend
HO Landbouw en techniek	88	hoog	dalend
HO Economie	94	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	71	hoog	stijgend
HO (Para)medisch	67	gemiddeld	stijgend

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 12.9

Uitstroombisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	3,3	gemiddeld
Culturele beroepen	9,4	hoog
Agrarische beroepen	0,0	-
Technische en industrieberoepen	5,2	gemiddeld
Transportberoepen	0,0	-
Medische en paramedische beroepen	3,1	gemiddeld
Economisch-administratieve beroepen	3,1	gemiddeld
Informaticaberoepen	0,0	-
Sociaal-culturele beroepen	3,7	gemiddeld
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	8,7	hoog
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	7,9	hoog
VMBO theorie	6,4	gemiddeld
VMBO overig	9,5	hoog
HAVO/VWO	10,3	hoog
MBO	4,4	gemiddeld
HBO	3,9	gemiddeld
WO	2,1	laag

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 12.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Culturele beroepen	-	erg laag	sterk stijgend
Agrarische beroepen	-	erg laag	-
Technische en Industrieberoepen	-	erg laag	sterk dalend
Transportberoepen	-	erg laag	-
Medische en Paramedische beroepen	7	hoog	dalend
Economisch-administratieve beroepen	5	erg laag	sterk stijgend
Informatieberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	5	laag	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	6	laag	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	-	erg hoog	sterk dalend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	erg laag	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	dalend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	sterk dalend
HAVO/ VWO	-	laag	constant
MBO Landbouw en techniek	-	erg laag	sterk dalend
MBO Economie	-	laag	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	7	hoog	stijgend
HO Landbouw en techniek	-	laag	stijgend
HO Economie	-	erg laag	sterk dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	6	laag	sterk stijgend
HO (Para)medisch	6	gemiddeld	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 12.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	Transportberoepen
Opleiding	-
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	MBO economie
<i>Informatisering</i>	
Beroep	Economisch- administratieve beroepen Culturele beroepen
Opleiding	HO economie
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	-
Opleiding	-

Bron: ROA

13. Overheid en Onderwijs

Tabel 13.1
Kernindicatoren

Arbeidsomstandigheden

<i>Belastende arbeidsomstandigheden</i>	%	typering
Lawaai	21	gemiddeld
Trilling	6	laag
Kracht zetten	16	laag
Beeldschermwerk	76	hoog
Tijdsdruk	62	gemiddeld
Verzuim vanwege lichamelijke belasting, percentage 1999	4	laag
Verzuim vanwege de hoge werkdruk, percentage 1999	6	hoog

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

<i>Organisatorische ontwikkelingen</i>	1992-1994*	1994-1996*	1996-1998*	1992-1998*			
Kleine veranderingen	-	18	10	7			
Intensieve veranderingen	-	17	16	8			
Veranderingen in positie	9	51	20	13			
Interne reorganisaties	26	21	27	12			
<i>Technologische ontwikkelingen</i>	1997	1998	1999	2000	2001	1997-2001*	
FTE's ICT-personeel	1,56	1,43	1,45	1,58	1,63	1	
Reële automatiseringskosten (euro)	182900	229400	219600	225300	229000	6	
Aantal PC's**	78	88	95	107	118	11	
Aantal PC's in netwerk**	59	72	73	85	100	14	
Aantal internet-PC's** (verandering 1998-2001)	-	43	46	62	78	22	
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999*
Reële R&D uitgaven	1636	1700	1752	1778	1750	1765	2

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Uitstroomrisico, 1994-1998*	3,2	-
Verwachte uitbreidingsvraag, 2001-2006*	1,1	-
Flexibele arbeid, percentage 2000	8	trend dalend

Scholingsdeelname

Deelname aan bedrijfsopleidingen, percentage 2000 (momentopname)	9	typering erg hoog
Cursusparticipatie, percentage 1998-2000	62	

Bron: K&E, POLS, Automatiseringsstatistieken (allen CBS), Arbeidsaanbod- en arbeidsvraagpanel (beiden OSA), POA (ROA)

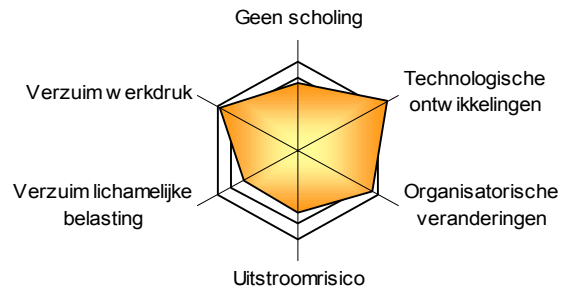
* Gemiddelde jaarlijkse percentages

** Aantal per bedrijf

Risicoprofiel

Figuur 13.1
Sectoraal risicoprofiel

Overheid en onderwijs

Arbeidsomstandigheden

Tabel 13.2
Percentage werkenden dat wordt geconfronteerd met lawaai tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	-	gemiddeld	sterk stijgend
10 tot 20	27	hoog	sterk stijgend
20 tot 100	20	gemiddeld	stijgend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	37	erg hoog	sterk stijgend
Culturele beroepen	-	laag	sterk stijgend
Agrarische beroepen	37	erg hoog	stijgend
Technische en Industrieberoepen	25	gemiddeld	stijgend
Transportberoepen	-	gemiddeld	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	10	laag	sterk stijgend
Informatieberoepen	-	erg laag	-
Sociaal-culturele beroepen	14	laag	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	sterk dalend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	20	gemiddeld	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	21	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	33	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Economie	-	erg laag	-
VMBO Verzorging	-	erg laag	-
HAVO/ VWO	-	laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	21	gemiddeld	constant
MBO Economie	11	laag	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	28	hoog	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	13	laag	sterk stijgend
HO Economie	7	erg laag	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	32	hoog	stijgend
HO (Para)medisch	-	gemiddeld	sterk stijgend

Bron: EBB (CBS), bewerking ROA

Tabel 13.3

Percentage werkenden dat gebruik maakt van gereedschap of apparaten die trilling veroorzaken, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
10 tot 20	3	laag	dalend
20 tot 100	6	laag	constant
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	2	laag	sterk dalend
Culturele beroepen	-	gemiddeld	-
Agrarische beroepen	53	erg hoog	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	22	hoog	dalend
Transportberoepen	-	gemiddeld	-
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	-
Economisch-administratieve beroepen	-	laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	gemiddeld	-
Sociaal-culturele beroepen	-	laag	-
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	gemiddeld	sterk stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	11	gemiddeld	sterk stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	30	erg hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	-	laag	sterk stijgend
VMBO Landbouw en techniek	22	hoog	dalend
VMBO Economie	-	gemiddeld	-
VMBO Verzorging	-	gemiddeld	-
HAVO/ VWO	-	laag	sterk stijgend
MBO Landbouw en techniek	14	gemiddeld	dalend
MBO Economie	-	laag	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	laag	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	-	laag	stijgend
HO Economie	-	laag	-
HO Onderwijs en sociaal cultureel	-	laag	sterk dalend
HO (Para)medisch	-	laag	-

Bron: EBB (CBS)

Tabel 13.4

Percentage werkenden dat kracht moet zetten tijdens het werk, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
10 tot 20	16	laag	sterk stijgend
20 tot 100	16	laag	constant
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	11	erg laag	dalend
Culturele beroepen	-	laag	sterk stijgend
Agrarische beroepen	65	erg hoog	stijgend
Technische en Industrieberoepen	38	gemiddeld	constant
Transportberoepen	56	hoog	dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	laag	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	5	erg laag	sterk stijgend
Informaticaberoepen	23	laag	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	erg laag	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	51	hoog	stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	33	gemiddeld	stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	52	hoog	sterk stijgend
VMBO Theorie	17	laag	constant
VMBO Landbouw en techniek	43	gemiddeld	constant
VMBO Economie	-	laag	-
VMBO Verzorging	-	gemiddeld	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	erg laag	constant
MBO Landbouw en techniek	34	gemiddeld	constant
MBO Economie	9	erg laag	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	18	laag	sterk stijgend
HO Landbouw en techniek	6	erg laag	sterk stijgend
HO Economie	-	erg laag	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	10	erg laag	constant
HO (Para)medisch	-	laag	stijgend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 13.5
Percentage werkenden dat onder hoge tijdsdruk werkt, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	49	laag	sterk stijgend
10 tot 20	57	gemiddeld	sterk stijgend
20 tot 100	64	gemiddeld	dalend
500 of meer	50	laag	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	65	gemiddeld	constant
Culturele beroepen	43	erg laag	sterk dalend
Agrarische beroepen	-	erg laag	sterk dalend
Technische en Industrieberoepen	49	laag	sterk dalend
Transportberoepen	-	erg laag	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	73	erg hoog	sterk stijgend
Economisch-administratieve beroepen	64	gemiddeld	dalend
Informaticaberoepen	68	hoog	dalend
Sociaal-culturele beroepen	76	erg hoog	stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	44	erg laag	constant
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	63	gemiddeld	constant
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	38	erg laag	constant
VMBO Theorie	50	laag	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	39	erg laag	dalend
VMBO Economie	-	erg laag	sterk dalend
VMBO Verzorging	-	erg laag	stijgend
HAVO/ VWO	54	laag	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	58	gemiddeld	dalend
MBO Economie	60	gemiddeld	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	58	gemiddeld	dalend
HO Landbouw en techniek	72	hoog	dalend
HO Economie	73	erg hoog	dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	67	hoog	constant
HO (Para)medisch	71	hoog	stijgend

Bron: EBB (CBS)

Tabel 13.6

Percentage werkenden dat als gevolg van klachten door lichamelijke belasting het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	3	laag
Culturele beroepen	19	erg hoog
Agrarische beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	10	hoog
Transportberoepen	-	erg laag
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag
Economisch-administratieve beroepen	2	laag
Informaticaberoepen	15	erg hoog
Sociaal-culturele beroepen	9	gemiddeld
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	5	gemiddeld
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	4	laag
VMBO Theorie	3	laag
VMBO Landbouw en techniek	15	erg hoog
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	9	gemiddeld
MBO Landbouw en techniek	7	gemiddeld
MBO Economie	3	laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	7	gemiddeld
HO Landbouw en techniek	-	erg laag
HO Economie	2	laag
HO Onderwijs en sociaal cultureel	4	laag
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Tabel 13.7

Percentage werkenden dat als gevolg van problemen met de werkdruk het werk heeft verzuimd, 1999

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	6	hoog
Culturele beroepen	-	erg laag
Agrarische beroepen	-	erg laag
Technische en Industrieberoepen	5	gemiddeld
Transportberoepen	-	erg laag
Medische en Paramedische beroepen	18	erg hoog
Economisch-administratieve beroepen	5	gemiddeld
Informaticaberoepen	8	erg hoog
Sociaal-culturele beroepen	15	erg hoog
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	49	erg hoog
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	6	gemiddeld
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	9	erg hoog
VMBO Theorie	7	hoog
VMBO Landbouw en techniek	4	laag
VMBO Economie	-	erg laag
VMBO Verzorging	-	erg laag
HAVO/ VWO	-	erg laag
MBO Landbouw en techniek	7	hoog
MBO Economie	10	erg hoog
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	6	gemiddeld
HO Landbouw en techniek	8	erg hoog
HO Economie	6	gemiddeld
HO Onderwijs en sociaal cultureel	7	hoog
HO (Para)medisch	-	erg laag

Bron: POLS (CBS)

Technologische en organisatorische ontwikkelingen

Tabel 13.8
Informatisering, 2000

	%	typering	trend
<i>Bedrijfsgrootte</i>			
5 tot 10	52	gemiddeld	sterk stijgend
10 tot 20	55	gemiddeld	sterk stijgend
20 tot 100	83	hoog	dalend
100 tot 500	-	erg laag	-
500 of meer	-	gemiddeld	-
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	57	gemiddeld	dalend
Culturele beroepen	88	hoog	sterk dalend
Agrarische beroepen	37	laag	constant
Technische en Industrieberoepen	65	gemiddeld	sterk dalend
Transportberoepen	-	erg laag	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	76	hoog	constant
Economisch-administratieve beroepen	97	erg hoog	constant
Informaticaberoepen	100	erg hoog	stijgend
Sociaal-culturele beroepen	97	erg hoog	dalend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	erg laag	sterk stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	81	hoog	stijgend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	38	laag	stijgend
VMBO Theorie	83	hoog	dalend
VMBO Landbouw en techniek	59	gemiddeld	constant
VMBO Economie	-	gemiddeld	-
VMBO Verzorging	-	laag	stijgend
HAVO/ VWO	91	erg hoog	sterk dalend
MBO Landbouw en techniek	79	hoog	constant
MBO Economie	93	erg hoog	stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	82	hoog	dalend
HO Landbouw en techniek	93	erg hoog	stijgend
HO Economie	95	erg hoog	dalend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	65	gemiddeld	dalend
HO (Para)medisch	70	gemiddeld	constant

Bron: EBB (CBS)

Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid

Tabel 13.9

Uitstroomrisico, gemiddeld jaarlijks percentage, 1994-1998

	%	typering
<i>Beroep</i>		
Pedagogische beroepen	3,9	gemiddeld
Culturele beroepen	8,8	hoog
Agrarische beroepen	5,6	gemiddeld
Technische en industrieberoepen	1,7	laag
Transportberoepen	12,5	erg hoog
Medische en paramedische beroepen	4,5	gemiddeld
Economisch-administratieve beroepen	2,2	laag
Informaticaberoepen	2,0	laag
Sociaal-culturele beroepen	4,1	gemiddeld
Verzorgende en dienstverlenende beroepen	4,3	gemiddeld
Openbare orde en veiligheidsberoepen	5,3	gemiddeld
<i>Opleiding</i>		
Basisonderwijs	2,0	laag
VMBO theorie	4,5	gemiddeld
VMBO overig	7,2	gemiddeld
HAVO/VWO	3,2	gemiddeld
MBO	2,8	gemiddeld
HBO	2,9	gemiddeld
WO	3,7	gemiddeld

Bron: SEP (CBS)

Scholingsinspanningen

Tabel 13.10
Deelname aan bedrijfsopleidingen, 2000 (momentopname)

	%	typering	trend
<i>Beroep</i>			
Pedagogische beroepen	8	erg hoog	sterk stijgend
Culturele beroepen	-	erg laag	dalend
Agrarische beroepen	-	hoog	sterk stijgend
Technische en Industrieberoepen	10	erg hoog	stijgend
Transportberoepen	-	erg hoog	sterk dalend
Medische en Paramedische beroepen	-	erg laag	constant
Economisch-administratieve beroepen	9	erg hoog	sterk stijgend
Informaticaberoepen	-	erg hoog	sterk stijgend
Sociaal-culturele beroepen	-	hoog	sterk stijgend
Verzorgende en Dienstverlenende beroepen	-	laag	sterk stijgend
Openbare orde- en Veiligheidsberoepen	12	erg hoog	dalend
<i>Opleiding</i>			
Basisonderwijs	-	gemiddeld	dalend
VMBO Theorie	-	hoog	sterk dalend
VMBO Landbouw en techniek	-	gemiddeld	sterk dalend
VMBO Economie	-	erg hoog	stijgend
VMBO Verzorging	-	erg hoog	sterk stijgend
HAVO/ VWO	-	gemiddeld	dalend
MBO Landbouw en techniek	13	erg hoog	sterk stijgend
MBO Economie	8	hoog	sterk stijgend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg	-	hoog	stijgend
HO Landbouw en techniek	8	hoog	sterk stijgend
HO Economie	10	erg hoog	sterk stijgend
HO Onderwijs en sociaal cultureel	9	erg hoog	sterk stijgend
HO (Para)medisch	-	laag	dalend

Bron: EBB (CBS)

Doelgroepen voor scholingsbeleid

Tabel 13.11
Risicogroepen binnen de sector per risicofactor

<i>Lichamelijke belasting</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Psychische belasting</i>	
Beroep	Verzorgende en dienstverlenende beroepen Medische en paramedische beroepen
Opleiding	-
<i>Informatisering</i>	
Beroep	-
Opleiding	-
<i>Ontwikkelingen in de structuur van de werkgelegenheid</i>	
Beroep	-
Opleiding	-

Bron: ROA